Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гараба | № 145 (15768) | 1981 оной июниин 24, среда | Сэн 2 мүнгэн.

ГАЗАР ДЭЛХЭЙ ДЭЭРЭ ЭБ НАЙРАМДАЛ ХАМГААЛХА

СССР-эй арбадахи зарлалай Верховно Соведэй табадахи сесси

Соведүүдэй оронoй зохёон байгуулхы ажалай эршэ хүсэтэ сохидолые арадай түлөөлэгшэд Кремлиин Ехэ ордондо асарба: СССР-эй арбадахи зарлалай Верховно Соведэй табадахи сесси июниин 23-да эндэ хүдэлмэреэ эхилбэ. Партитаяа эбдэршэгүй бата нэгэдэлтэйгээр, тэрэнэй шалгагдамал хүтэлбэри доро совет арад шэн габьяата ажалаараа газар дэлхэй дээрэ бүгэдэ ниитын эб найрамдалай түшэг тулгуури болохо социалис Эсэгэ оронойнгоо һүр хүсые арьбадхажа байна.

Эб найрамдалые хамгаалха, дэлхэйн шэнэ дайе зайсуулан сараха гэшэ КПСС-эй XXVI съезд дээрэ батадхагдаһан Коммунис партиин, Совет гүрэнэй галаадын политикын гол шухала үндэр ехэ үг зорилго болоно. Совет хүнүүд габшагай ажалаараа партиин зохёон абаһан Эб найрамдалта программые бэелүүлгын найдамтай үндэһэ һуури табина.

Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй хамтын заседаняар СССР-эй Верховно Соведэй сесси үглөөнэй 11 часта нээгдэбэ.

Нүхэд **Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, М. С. Горбачев, В. В. Гришин, А. А. Громыко, А. П. Кириленко, Д. А. Кунаев, А. Я. Пельше, Г. В. Романов, М. А. Суслов, Н. А. Тихонов, Д. Ф. Устинов, К. У. Черненко, В. В. Щербицкий, Г. А. Алиев, П. Н. Демичев, Т. Я. Киселев, В. В. Кузнецов, Б. Н Пономарев, Ш. Р. Рашидов, М. С. Соломенцев, Э. А. Шеварднадзе, В. И. Долгих, К. В. Русаков** гэгшэдэй ерэжэ һуухала, депутадууд болон айлшад нэрьемэ, удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар угтаба.

Сессиин зүблэхэ зүйлые, мүн тэрэнэй хүдэлмэриин гуримые депутадууд нэгэн дуугаар баталһан байна.

Сессиин зүблэхэ зүйлдэ иимэ асуудалнууд оруулагдаа:

1. Парламентнууд болон дэлхэйн арадуудта СССР-эй Верховно Соведэй хандалга тухай.
2. Киргизэй ССР-һээ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшые, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүнине һунгаха тухай.
3. Гэр байрын ажахые хүгжөөхэ, гэр байрын фондые ашаглалгые, бүрин бүтэн байлгые һайжаруулха тухай.
4. ССР Союзай ба союзна республиканuудай гэр байрын Хуулиин үндэһэ һууриин проект тухай.
5. СССР-тэ гадаадын эрхэтэдэй эрхэ тухай СССР-эй Хуулиин проект тухай.
6. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталха тухай.

Түрүүлэгшээр һуугша — Национальностьнуудай Соведэй түрүүлэгшэ **В. П. Рубен** зүблэхэ зүйлэй нэгэдэхи асуудалые хэлсэжэ эхилхые дурадхаба.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Л. И. Брежневтэ** үгэ үгтэнэ. Депутадууд болон айлшад һууриһаа бодожо, нэрьемэ, удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар амаршалан угтаа.

Нүхэр Л. И. Брежнев үгэ хэлэбэ.

Удаань парламентнуудта, дэлхэйн арадуудта СССР-эй Верховно Соведэй хандалгын проектые нүхэр Л. И. Брежнев соносхон уншаба.

СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сесси хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр.

(ТАСС).

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ЗАСЕДАНИ

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецовой түрүүлэлгэ доро СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ээлжээтэ заседани июниин 22-то Кремль соо болобо.

СССР-эй арбадахи зарлалай Верховно Соведэй табадахи сессиие үнгэргэлгэдэ хабаатай асуудалнуудые Президиум хаража үзөө. Оронoй гүрэнэй засагай дээдын зургаанай сессиин хүдэлмэриин зүблэхэ зүйл болон гурим тухай дурадхалнууд зүбшэн хэлсэгдэжэ, һайшаагдан абтаба.

ССР Союзай ба союзна республиканuудай гэр байрын хуулиин үндэһэ һууриин проектые олониитын зүбшэн хэлсэлгын дүнгүүд тухай асуудалые хаража үзөө. Союзай Соведэй гэр байрын-коммунальна ажахын ба хүн зоной ажаһуудал хангалгын комиссиин түрүүлэгшэ Б. В. Конoплев энэ асуудалаар мэдээсэл хэбэ. Хуулиин проектые совет хүнүүд ехэ һонирхолтойгоор угтаһан байна гэжэ тэмдэглэгдээ. Арадай депутадуудай нютагай олохон Соведүүд, ажалша коллективүүд, научна эмхи зургаанууд, үргэн олониитэ тэрэниие зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаһан байна. Зүбшэн хэлсэлгын үедэ 20 мянга гаран дурадхал оруулагдаа, ажаглалта хэгдээ. Эдэ бүгэдэ анхаралтайгаар шэнжэлэгдээ, согсологдоо. Энэнь проектые нилээд һайжаруулха, обществын хүгжэлтын эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые, КПСС-эй XXVI съездын захяа заабаринуудые тэрээн дотор бүрин хүсэдөөр найруулан харуулха арга олгобо.

СССР-тэ гадаадын эрхэтэдэй ямар эрхэтэй байха тухай Союзай Соведэй гадаадын хэрэгүүдэй комиссиин секретарь В. В. Загладинай хэһэн мэдээсэлые Верховно Соведэй Президиум шагнаа. СССР-эй зохихо министерствэнүүд болон албан зургаануудтай хамта палатануудай саг үргэлжын комиссинууд хуулиин проектдэ нэмэлтэ, хубилалтануудые оруулһан байна гэжэ Президиум тэмдэглэбэ. Тэрэ СССР-эй Конституцида, уласхоорондын договорнуудта бүрин хүсэдөөр тааралдана, тохёолдоһон байдалые хараада абана.

ССР Союзай ба союзна республиканuудай гэр байрын хуулиин үндэһэ һууриин, мүн СССР-тэ гадаадын эрхэтэдэй эрхэ тухай хуулиин проектнүүдые СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сессиин үзэмжэдэ табиха гэһэн шиидхэбэри абтаа.

СССР-эй Верховно Соведэй дүрбэдэхи ба табадахи сессинүүдэй хоорондохи үе соо абтаһан Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые СССР-эй Верховно Соведэй баталамжада табиха тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. П. Георгадзе энэ асуудалаар мэдээсэл хэһэн байна.

Гэр байрын, коммунально-ажаһуудалай, социально-соёлой барилганuудые хангаха талаар Молдавиин ССР-эй арадай депутадуудай Соведүүдэй хүдэлмэри тухай асуудалые Президиум мүн лэ хаража үзөө. Гэр байрын-граждан барилгые, ажахын энэ шухала участогай ажал хэрэгүүдые һайжаруулхын, нютагай арга боломжонууд болон нөөсэнүүдые бүри үргэнөөр хэрэглэхын, бии байгаа дутуу дунданuудые усадхахын түлөө хараалагдаһан хэмжээ ябуулганuудые хүтэлбэрилхэ талаар республикын Соведүүдэй бэелүүлдэг хүдэлмэридэ Молдавиин ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ И. П. Калинай, Союзай Соведэй гэр байрын-коммунальна ажахын комиссиин түрүүлэгшын орлогшо В. Н. Игнатовай хэһэн мэдээсэлнүүд дотор дэлгэрэнгы шэнжэлэл хэгдэбэ.

Гэр байрын-граждан барилгын түлөө харюусалгатай гүрэнэй зургаануудые хүтэлбэрилгэеэ шангадхахыень, барилгые түсэблэхэ ба эмхидхэхэ хэрэгые һайжаруулгада, үйлэдбэриин ба үйлэдбэридэ хабаагүй һалбаринуудые үргэлжэ дээрэнь хүгжөөлгые хангалгада онсо анхаралаа хандуулан, ушаржа байһан дутуу дунданuудые усадхаха талаар ашаг үрэтэй хэмжээнүүдые абахыень СССР-эй Верховно Соведэй Президиум баталан абаһан тогтоол соогоо Молдавиин ССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, Министрнүүдэй Соведтэ дурадхаа.

Гүрэн түрын ажабайдалай бусад зарим асуудалнууд заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд В. В. Гришин, Д. А. Кунаев, Г. В. Романов, В. В. Щербицкий, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат Ш. Р. Рашидов, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэнэрэй орлогшонор, СССР-эй хэдэ хэдэн министерствэнүүд болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд зүблэхэ зүйлэй асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаба.

(ТАСС).

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Тамара Пырлеевна Доржеевагай даадаг фермын коллектив Зэдын районой һаалишадай дунда түрүү һуури эзэлжэ ябана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Т. П. Доржеева.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

ТҮРҮҮШҮҮЛ ТОДОРБО

Түнхэнэй районой ажахынуудай һаалишадай таба һарын хүдэлмэриин дүн согсологдоо. Районой һаалиин фермэнүүдэй хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ «Маяк» колхозой Далахайн һү һаалиин фермын коллектив илаа гэжэ КПСС-эй райкомой бюро, райсоведэй гүйсэдком шиидхэбэри гаргаа. Тус коллектив май һара соо үнеэн бүриһөө 302 килограмм һү һаажа шадаа. Бүхы дээрээ үнеэн бүриһөө һү һаалгаа нёлондоной эхэ үеынхиһөө 109 килограммаар ехэ болгоһон байна.

Тиихэдэ ВЛКСМ-эй райком һү һаалиин фермэнүүдэй комсомол-залуушуулай коллективүүдэй хүдэлмэриин дүн согсолбо. Тиихэдээ хамагһаа шалгарһан Түнхэнэй совхозой Могой-Горхоной комсомол - залуушуулай МТФ-е социалис мүрысөөндэ илаба гэжэ тодорхойлоо.

Тус фермын һаалишад май һара соо үнеэн бүриһөө 258 килограмм һү һаагаа бшуу.

Районой һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Саянай совхозой һаалишан Д. Д. Жербаева түрүүлжэ ябана. Тэрэ үнгэрһэн таба һара соо үнеэн бүриһөө 2043 килограмм һү һаагаад байна. Үнеэн бүриһөө 1847 килограмм һү һааһан энэл совхозой һаалишан, Ажалай Улаан Тугай орденто Д. Д. Хапхаранов хоёрдохи һуури эзэлнэ.

В. ТУЛАЕВ,
манай корр.

ХАХАД ЖЭЛЭЭ ХОЛО ҮЛҮҮЛБЭ

Загарайн районой ажахынууд мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдаха арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын хахад жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Энээниие июниин 16-най байдалаар согсолһон мэдээн баримтална.

Гүрэндэ мяха тушааха хахад жэлэй даабариие район 119 процент, һү—106 процент болгоод байна. Мяха бэлдэхэлгээр «Гигант» колхоз, Онохойн совхоз түрүүлнэ. Тэдэнэр тус тустаа 233 ба 232 процент түсэбөө дүүргэнхэй. Загарайн бройлерно фабрикын коллективэй амжалта ехэ. Район соо тушаагдаһан бүхы мяханай (19,5 мянга шахуу центнер) 15,1 мянган центнерыень тус коллектив гүрэндэ худалдаба бшуу.

Һү тушаалгаар Эрхирэгэй совхозой малшад шалгараа. Тэдэнэр хахад жэлэйнгээ даабари энэ үедэ 130 процентдэ хүргэнхэй байгаа. Хуушан-Хүрбын ОПХ-гай, «Дружба» совхозой һаалишад түрүүшүүлһээ тиимэ ехээр холодоногүй.

Д. ТУМАНОВ.

ХОЛЫН БЭЛШЭЭРИДЭ

Ахын Тиисэ, Дэби голнуудые зубшан үргэхэлэ, хангал һайхан шэмэтэ ногоотой бэлшээринүүд яһала олон юм. Энэ үедэ «Коммунизм» колхозой малшан эндэхи бэлшээридэ малнуудаа гаргаад, үргэнөөр хүшэ тамир оруулан таргалуулхын түлөө тэмсэжэ байна.

Дозор гэжэ томоохон нуур ойроод малай бэлшэхэдэ ехэ зохид газарнууд бии юм. Ушар иимэһээ эндэ колхозой малшад олоороо зуһадаг. Мүнөө коммунист Михаил Лопсонович Актинов гэр бүлынхидтэеэ 100 толгой хальмаг үүлтэрэй үхэрнүүдые харууһалжа байна.

—Энэ зун бүхы түнжэлнай ороондо орохо ёһотой. Ерэхэ үбэл үнеэн бүриһөө тугал абажа түлжүүлхэ зорилго урдаа табинхайбди, — гэжэ дүршэл ехэтэй, үнинэй малшан хөөрэнэ.

Мүн коммунист Сэрэн-Доржо Жамсаевич Унжуев, партиин гэшүүндэ кандидадууд Александр Шагдуров, Дэмбэрэл Ошоров гэгшэд эндэхи хээрын бэлшээридэ һарлаг үхэрнүүдые абажа гараад, яһала һайнаар таргалуулжа байнхай.

В. ГАЛСАНОВ.

МАЛШАНАЙ ЭРМЭЛЗЭЛ

Хэжэнгын совхозой шахалгада, бэлшээн таргалуулгада табигдаһан үхэрнүүдые харууһалдаг малшан коммунист Александр Павлович Меньшиков оройдоол 23 наһаяа гүйсэнхэй юм. Тингэбэшье тэрэ мүнөө наймадахи жэлээ үхэршэнөөр ажаллана.

Дааһан хэрэгтээ абьяастайгаар хандадаг энэ малшан урта жэлнүүдтэ шэн габьяатайгаар ажаллаһанайнгаа түлөө Ажалай Алдар Солын гурбадахи шатын орденоор шагнагдаһан мэргэжэлтэй. Тэрэ агитатор гэһэн партиина даабаряа жэншэдгүй дүүргэжэ ябадаг юм.

Үнгэрһэн малай үбэлжэлгын үедэ Александр Меньшиков ехэ һайнаар хүдэлжэ гараа. Тэрэнэй харууһалдаг үхэрнүүдые гүрэнэй бэлтэгэлдэ тушаахадань, толгой бүриинь дунда зэргын шэгнүүр 400 шахуу килограмм татаба. Энэ ажахы соогоо эгээл эрхим үрэ дүн болоно.

Мүнөө июниин 1-һээ 105 бүрүү, хашараг тушаажа абаад, Хүлэн-Голдо зуһажа эхилбэ. Тиихэ зуураа зун, намарай бэлшээриин намжаа һайхан сагта, хүхэ ногооной үедэ толгой бүриинь шэгнүүрые суудхэ бүхэндэ 1100 граммаар нэмээжэ байхаб гэһэн уялга абанхай. Тэрэ хэлэһэндээ хүрэхэшье байха. Коммунистын үгэ хэрэг хоёр алгасалдаа гэжэ байгаагүй юм.

А. ЧИМИТОВ.
Хэжэнгын район.

ҮДЭР БҮХЭНӨӨ—ҮНДЭР УРГАСАДА

ОВОЩ УРГУУЛАГШАД УРАГШАТАЙ

Республикын ниислэл хотын — Улаан-Үдын хала халхажа оршодог «Пригородный» совхоз городой хүн зоные огородой эдеэгээр хангаха хэрэгтэ ехэхэн һуури эзэлдэг. Хабар эртэһээ эхилээд, намар орой болотор ябб ногоохон үгэрсэ, үб улаахан помидор гэхэ мэтэ эдеэн городой столовонуудта, дэлгүүр дээрэ байдаг. Энэмнай ехэнхидээ тус ажахыһаа ороно бшуу.

Энэ совхозой нэгэ тусхай отделени огородой эдеэнүүдые теплицэнүүд соо, нүгөөдүүлынь хушалтагүй полинууд дээрэ ургуулна.

Эндэхи теплицэнүүд 4,3 гектар газар эзэлдэг. Тус комбинадые дүршэл ехэтэй агроном Нина Николаевна Налётова хүтэлбэрилнэ. Эндэ зуугаад хүн ажалладаг. Эдэнэр жэлдээ 700-гаад тонно овощ үйлэдбэрилнэ.

Комбинадай коллектив эрдэмэй болон түрүү дүй дүршэлэй түйлалтануудые үргэнөөр хэрэглэжэ, жэлһээ жэлдэ ургасаяа дээшэлүүлнэ. [illegible] эдэнэр үбэлэй теплицэнүүдэй дүрбэлжэн метр бүриһөө 30 килограмм үгэрсэ, 12 килограмм помидор ургуулжа, түсэбтэ даабаряа [illegible] дүүргэһэн жэшээтэй.

Энээнһээ гадна тус ажахы 120 гектар дээрэ огородой эдеэ ургуулна. Тэрэ соо 65 гектарта капуста, [illegible] гектарта морхооб, 10 гектарта помидор, 5 гектарта свекло болон бусад ургамалнуудые 15 гектарта тарина.

Поли дээрэ ургуулагдадаг огородой эдеэнэйнь нилээд ехэ хубинь Заречный отделенидэ таригдана. Эндэхи овощ ургуулагшадай бригадые дүршэл ехэтэй эмхидхэгшэ, коммунист Татьяна Яковлевна Хлынина хүтэлбэрилнэ. Мүнөө жэлдэ эдэнэр 12 гектарта помидор, 10 гектарта капуста, 14 гектарта мангир, редис, укроп, редькэ гэхэ мэтые ургуулха даабаритай.

Тус отделениин огородшод овощ ургуулха түсэбтэ даабаряа дүүргэхын тула хабар эртэһээ бэлдэжэ захалаа һэн. Помидорой, капустын, куузикугай рассада апрелиин эхеэр хүсэл хүрэхөөр һуулгаһан юм. Рассада ургуулха хүдэлмэридэ дүршэл ехэтэй огородшон Прасковья Еомиловна Черных, Прасковья Степановна Посельская, Дарья Спиридоновна Бузина, Людмила Васильевна Степанова, Валентина Николаевна Гамзякова, Прасковья Терентьевна Матвеева гэгшэд ажаллана. Рассадань яһала һайнаар ургуулагдаа. Хабар эртэ парнигуудаа дулаанаар хушахын тула эдэнэр хулһа, ожорһо отолжо, 1400 хэһэг хушалта бэлдэһэн байна. Помидорой парник соо гурбан мянган тонно аргал шабааһа хээ.

Майн һүүлээр, июниин эхеэр рассадаяа поли дээрэ һуулгаа. Эндэ нютагай һургуулиин һурагшад ехэ туһа хүргэһэн байха юм.

Поли дээрэ һуулгагдаһан овощ саг соогоо һайнаар уһалагдана. Дүршэлтэй механизатор Иннокентий Петрович Симонов СНП-50/80 бүлүүр станцяар уһа гаргажа үгэнэ. Трактористнууд Николай Прокопьевич Налётов, Борис Николаевич Кручинин гэгшэд уһа сасадаг түхеэрэлгэнүүдые һаадгүйгөөр хүдэлгэнэ.

Огородой эдеэнэй таригдаһан талмайнууд хүн бүхэндэ даалгагдажа үгтэнхэй. Эндэ Евдокия Андреевна Телешева, Мария Петровна Персицкая болон бусад оролдосотой һайнаар хүдэлнэ. Буртаг ногсонуудтай тэмсэхэ хэрэгтэ городой ажалшад, һургуулиин һурагшад жэл бүри ехэ туһа хүргэдэг байха юм.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэреэр урмашан зоригжоһон эндэхи огородшод арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ 3500 центнер овощ ургуулха социалис уялга абаад, эршэтэй шангаар ажаллажа байна.

А. БОРИСОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: рассада һайнаар ургуулагша П. С. Посельская.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй УКАЗ

НҮХЭР А. В. ЮХЛИНИИЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Удаан саг соо аша үрэтэйгөөр ажаллаһанайнь түлөө, түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой директор **Юхлин** Александр Васильевичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1981 оной июниин 22.

ЭБ НАЙРАМДАЛ САХИН ХАМГААЛХА!

БРЕСТ. (ТАСС). «Амгалан байдалые хамгаалхаһаа мүнөө уласхоорондын оршом соо эгээн гол шухала зорилго байхагүй...» гэһэн нүхэр Л. И. Брежневэй үгэнүүд Советскэ Союзда фашис Германиин добтолһоор 40 жэлдэ зорюулагдажа эндэ үнгэргэгдэһэн олониитын уласхоорондын уулзалгые тодорхойлбо.

Уулзалгада хабаадагшад «Дэлхэйн хоёрдохи дайнай һургаалнууд ба эб найрамдалай, шахардуу байдал һуларуулгын, арадуудай аюулгүй байдалай түлөө тэмсэлдэ уласхоорондын олониитын дүүргэдэг үүргэ» гэһэн хөөрэлдөө хэбэ. СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент, СССР-эй Оборонын министерствын сэрэгэй түүхын институдай начальник, генерал-лейтенант П. А. Жилин үгэ хэлэхэдээ, Германиин фашизмые һамна бута сохилгодо Советскэ Союз шиидхэхы үүргэ дүүргээ гэжэ тэмдэглээ.

Фашизмда эсэргүү хүдэлөөнэй тэмсэлшэдэй комитедэй түбэй правлениин гэшүүн, ГДР-эй уласхоорондын харилсаанай институдай доцент Хорст Берент, ПНР-эй эрхэ сүлөөгэй ба демократиин түлөө тэмсэлшэдэй холбооной гол правлениин генеральна секретарь Станислав Куйда, фашизм ба капитализмда эсэргүү тэмсэлшэдэй Болгариин Центральна Комитедэй түрүүлэгшэ, Эсэргүүсэлтын тэмсэлшэдэй уласхоорондын федерациин (ФИР) вице-президент Димо Дичев болон бусад үгэ хэлэхэдээ, дэлхэйе дарлан мүлжэхэ талаар фашизмын харгы замые Советскэ Союз болон тэрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд хааһан байна гэжэ онсолон заабад.

Митингдэ хабаадагшад уласхоорондын олониитэдэ хандаһан хандалга баталан абаа.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ СОЮЗАЙ СОВЕДЭЙ БА НАЦИОНАЛЬНОСТЬНУУДАЙ СОВЕДЭЙ СТАРЕЙШИНЭНҮҮДЭЙ СОВЕДҮҮДЭЙ ЗАСЕДАНИ

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй Старейшинэнүүдэй Соведүүдэй хамтын заседани июниин 22-то Кремль соо болоожо, СССР-эй арбадахи зарлалай Верховно Соведэй табадахи сессиин хүдэлмэриин зүблэхэ зүйл болон гуримай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэбэ.

Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ А. П. Шитиков эдэ асуудалнуудаар мэдээсэл хээ. Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшэ В. П. Рубен заседаниие хүтэлбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. П. Георгадзе Старейшинэнүүдэй Соведүүдэй заседанида хабаадаһан байна.

(ТАСС).

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ СОЮЗАЙ СОВЕДЭЙ БА НАЦИОНАЛЬНОСТЬНУУДАЙ СОВЕДЭЙ МАНДАТНА КОМИССИНУУДАЙ ЗАСЕДАНИ

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй Мандатна комиссинуудай заседанинууд июниин 22-то Кремль соо болоожо, ондоо тээшээ гаража ошоһон депутадуудай орондо һунгуулиин зарим округуудһаа һунгагдаһан депутадуудай эрхэ тэмдэгэй түлөөлэлгэнүүд шалгагдаба.

Эдэнэй түрүүлэгшэнэр К. С. Демирчян, А. Г. Коркин комиссинуудай заседаниие хүтэлөө.

(ТАСС).

ВЕНОГУУДЫЕ ТАБИБА

Брестын хэрэмые хамгаалагшадай, Киев, Севастополь, Одессэ болон Тулые хамгаалгын, Москва болон Ленинград шадар болоһон байлдаануудай баатарнуудай, Сталинградска тулалдаанда, Кавказай түлөө байлдаанда хабаадагшадай, Арми ба Флодой бүхы сэрэгшэдэй, тылэй ажалшад болон партизануудай образууд хүн зоной ухаан бодолдо хэзээдэшье залирхагүйл. «Хэншье, юуншье мартагдаагүй» — гэһэн үгэнүүд июниин 22-то мүнхэлэлгын комплекснуудай дэргэдэ, Мүнхэ галай дэргэдэ, ветерануудай уулзалгануудай үедэ соностоһон байгаа. Москвада, союзна республиканuудай ниислэл хотонуудта, оронoй хото городууд болон һуурин тосхонуудта веногуудые, баглаа сэсэгүүдые табиһан байна. Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөөгэй, нэрэ хүндын, бэеэ даaһан байдалай түлөө тэмсэлдэ баатарай үхэлөөр унаһан сэрэгшэдэй дурасхаалые совет хүнүүд минута соо дуугай байлгаар ёһолон хүндэлбэ.

(ТАСС).

Партийна ажабайдал

АЖАЛША КОЛЛЕКТИВ, КОММУНИСТЫН ЭДЭБХИ

КПСС-эй XXVI съезд хадаа партийна хүтэлбэриин онол ар-гые, дүй дуршалые наринхуу-лан һайжаруулха асуудалда ехэ анхарал хандуулһан байна. «Коммунизм байгуулгын ехэ ба олон янзын зорилгонуудые шиидхэлгэдэ партийна эхин ор-ганизацинууд түрүүшын зэр-гэнэй үүргэ дүүргэхэ зэргэ-тэй» гэжэ съезд дээрэ хэһэн тоосоото элидхэл соогоо КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секре-тарь нүхэр Л. И. Брежнев он-солон заабарилаа.

Партиин съездэй материал-нуудые дахин дахинаа дабтан уншахадаа, эдэ үгэнүүд тухай, тэдэнэй гүн гүнзэгы удха ша-нар тухай ходо бодол-до абтаха ушартай бо-логдоно. Партийна эхин организаци бүхэн, ехэшье, ба-гашье байг, хаанашье эмхид-хэгдэн байгуулагдаһан байг, хэмжэгтэн коммунистнуудһаа бү-рдэн бүридэнэ. Иимэһээ тэ-рэнэй ажал ябуулга, тэрэнэйнь ашаа үрэ коммунист бүхэнэй шэнжэ шанарһаа, ажабайдалай эдэбхитэй үйлэ хэрэгһээ дулды-даха зэргэтэй. Партимнай тии-гэжэ заадагшье гээшэ. Ком-мунист бүхэн ажалша коллек-тив соо өөрынгөө зээлхэ һуури-ие зүбөөр олохо, бэелүүлхэ гол зорилгоо, ниитын хэ-рэгэй түлөө ямар харюусалга-тайгаар байхаяа бодомжотой-гоор тодорхойлхо ушартай. Ямаршье үедэ, ямаршье хэрэг дээрэ, бүтээжэ байхадаа, тэ-рэ эдэбхи эрмэлзэлээ, бэлиг шадабаряа гүйсэд зорюулха ушартай бшуу гэжэ дахинаа дабтанаб.

Һаял шэнги һанагдана. Сов-хозой партийна организацин секретаряар намайе һунгаад байхадань гайхашаг лэ байгаа. Толгойдошни элдэб бо-долнууд түрэжэ, шэнэ тушаал даажа абаад байхада ойлгогдо-доо мэдээжэ бэшэ юумэнүүд ба-рагдаха юм аал. «Юундэ?», «Хаанаһаа?», «Хайшан гээд?» гэхэ мэтын асуудалнууд бодо-лышни бусайдуулжал байга-ша бэлэй.

Тэдэ хэдэн жэлдэ партийна энэ даабарие дүүргэжэ ябаа-хадаа, зарим тэды боргожоо-доо, гол ушарыень ойлгогдоо гээшэ. Гэбэшье ёһотой пар-тийна хүтэлбэрилэгшэ боло-торни үшөө үдэ хаш даа. Ажа-байдалнай, ажал ябуулгамнай жэлһээ жэлдэ орёо болоно. Манай ажахуун, хүдэлмэрилэ-гшэд хүбилжэ байна, үйлэд-бэриин харилсаанууд шэнэ шанар, түхэл маяг эрхэ бай-дал хараа байса хубилна. Юрэ-дөө совет хүнүүдэй али бүхы мэдэсэ, бэлиг шадабари улам үргэдэнэ, гүнзэгыршэнэ бшуу.

Манай совхозые жэшээ бол-гон хараа. Манай ажабайдал-да хубилһан юумэнүүд олон. Үйлэдбэриин, соёлой, ажахуу-далай томо барилганууд бод-хоогдоо, бодхоогдоорошье. Тарялан дээрэ хүсэ ехэтэй техникэ ашаглагдана. Иимэ шэнэ шанартай хубилалта хадаа шэнэ эрилтэнүүдые табина. Эдэ эрилтэнүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэй, хэнэшье мэдэхэнэ, имагтал партийна эхин орга-низаци эдэбхитэй ажал ябуул-гаараа шиидхэхэ ушартай бшуу. Ушарһан нэгэн дутагда-лые гол шалтагааниинь олохо, зохихо шиидхэбэри абажархи-бал, хамаг юумэн өөрынгөө ябадалаар хүү бүтэшэхэ шэн-гэр би урдань һанадаг, тии-гэжэ этигэдэгшье байгааб.

Тиигээдшье хэдэн орёо хэ-рэгүүдэ, зорилгонуудые нэ-гэ доро шиидхэжэрхихээр эб-дэд, алиниеньшье бүтээнгүй үн-гэршэдэг байгаабди. Гэмэнь хадаа хэдэн олон асуудалнуу-дай гол шухалынь, гол һуда-лыень тодорхойлжо шададаг-гүй байшоо ха юм бибди. Ал-дуугаа шэнжэлхэ, энээнһээ зай-сан гараха аргаяа бэдэрхэ ушарай гараһаниинь мэдээжэ. Манай ажал ябуулгын урагша-гүйдэлгэ юун дээрэһээ болоо гээшэб, хэһэ бүтээхэ гэһэн үг зорилгомнай юундэ мухардаа гээшэб?

Бодомжолоо, шэнжэлжэ, зүб-шэжэ үзөөд байхадаа, пар-тийна бүхы организацин хү-дэлмэрие бидэ гансал парт-бюрогой хүсөөр ябуулха гэжэ оролдонобди, хойшолон болоно гэжэ ойлгообди. Харин бусад коммунистнууднай партийна хүдэлмэридэ хабаадалсадаггүй, ниитын ажабайдалһаа хажуу-гээ, хара ямар хараад лэ яба-даг байгаа. Ушар тиимэһээ тэ-дэнэй эдэбхи эрмэлзэл дээ-шэлүүлхэ, үүсхэлыень ошо бада-раалгаха хэрэгтэй. Үүнэй бодол мэдэгдэн эрдэнэ.

Иимэ хэмжээнүүд уданшегүй һайн талаа барматлан хэ-рэгжэбэ. Жэшээлхэ, Аматхаанай һаалиин фермын партийна бүлэг коллективэйнгээ үйлэд-бэриин хэрэг шиидхэлгэдэ ехэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тиихэтээ хамта соёлой, нии-тэ-политическэ хүдэлмэрие хүтэлбэрилнэ. Юрэдөө фер-мынгээ ажабайдалай алишье асуудалые өөһэдөө шиидхэжэ, зохихо хэмжээ абажа шада-на. Нёдондо хабарай тарил-гын, ургаса хуряалгын үедэ тракторно-тарян ажалай бри-гадын дэргэдэ эмхидхэгдэһэн партийно-комсомолой бүлэг коллективэйнгээ дунда эмхид-хэлэй болон ниитэ-политиче-скэ хүдэлмэри ехэ шадама-раар ябуулдаг байгаа. Тэрэ-нэйнь ашаа туһа ехэ. Хабарай ба намарай сагай үедэхи эдэ шухала кампанинууд хэзээ хэ-зээнэйхиһээ урагшатайгаар үн-гэргэгдөө бэлэй. Хүдэлмэриин шанар һайнаар сэгнэгдээ һэн.

З. Н. Гатаповагай хүтэлбэ-рилдэг Аматхаанай МТФ-гэй партийна бүлэгэй хүдэлмэрие магтангүй үнгэрхын аргагүй. Эндэхи коммунистнууд һаали-шадай дунда эмхидхэгдэдэг социалис мүрысөөнэй гурим хуушараа, энээниие шэнэлхэ шухала гэжэ дурадхаа һэн. Тэ-рэ дурадхал шэнжэлэгдэжэ, тон зүб, саг соогоо, табигдаһан асуудал гэжэ тоологдоо. Хуу-шан гуримай ёһоор, түрүү һуу-ри эзэлһэн гурбан лэ һаали-шад материальна болон мо-ральна талаар урмашуулагда-даг байгаа. Социалис мүрысөө-нэй гуримай эрилтые, мүн ху-бингаа социалис уялгые ам-жалтатайгаар дүүргэһэн бусад габшагайшье, эдэбхитэйшье һаалишаднай солоёо дуудуу-лангүй ара талада үлэшэдэг һэн. Иимэ ушарай ажалдаа шу-налтайгаар хандадаг, ехэ үрэ дүн түйладаг хүнүүдэй сэдь-хэлые урмашуулхагүй байһа-ниинь элитэ. Коммунистнуу-дайнгаа оруулһан дурадхалые дэмжэжэ, мүрысөөнэй гуримай эрилтые, өөрынгөө хубиин со-циалис уялгые бэелүүлһэн мал-шан бүхэндэ материальнашье, моральнашье урмашуулга ол-годог болоһон байна.

Партиин бүридэлэй доодо ша-тые бэхижүүлһэнэй, тэрэнэй эдэбхие дээшэлүүлһэнэй ашаар шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые хинаха хэрэг һайжаруулха, даа-һан хэрэгэйнгээ түлөө комму-нистнуудай харюусалга улам шангадхаха арга нүхэсэл олог-доо гээшэ. Үнэхөөрөөшье, партбюро коллектив бүхэнэй ажал хэрэгые толи дээрэ ха-раһан шэнги мэдэжэ байха аргагүйдэнэ. Харин партийна бүлэгөөрхид өөһэдынгөө бай-далые, хүн бүхэнэй ажалые, ажаһуудалые альган дээрэ байһан шэнгеэр харана бшуу. Партийна бүлэгэй гэшүүн бү-хэн заатагүй ниитын дааба-ритай байдаг. Хэн нэгэниинь техникын байдалые, тэрэниие техническэ талаар хангалгые хинаха, нүгөөдэнь социалис мү-рысөөнэй дүнгые болзор сооһь гаргалгые хангаха гэхэшэлэн коллективэй шухала шухала асуудалнуудые шадабариин-гаа зэргээр өөһэд хоорондоо хубаарилан абажа, ехэ харюу-салгатайгаар тэрэнээ дүүргэхые эрмэлзэдэг гээшэ.

Мүнөө партийна бюро һал-бари, участок болон коллек-тив бүхэнэй жэжэ божо асуу-далнуудые шиидхэлгээр һа-маархаа болёо. Тэдэниие тэн-дэхи коммунистнуудтаа най-данхай. Тэрэ найдабариемнай жэншэдгүй дүүргэнэшье. Сов-хозой партбюро ажахын үйлэд-бэриин болон ниитын ажабай-далай үндэһэн шухала, холын хараата асуудалнуудые шиид-хэлгэдэ анхаралаа зорюулна. Тиигэхэ арга боломжошье ехэ болоо. Ажахыгаа саашадань хүгжөөхэ хэмжээ ябуулгануу-дые партбюро директортэеэ хамта тодорхойлно, коммунист бүхэнэй, ажалша хүн бүхэнэй, коллектив бүхэнэй түсэбтэ даа-баряа, абаһан социалис уял-гаяа амжалтатайгаар дүүргэхэ арга боломжо байгуулхые орол-доно. Тиихэдээ мэргэжэлтэд-тээ түшэглэнэбди. Эдэнэр лэ үйлэдбэриин технологууд, эм-хидхэлшэд, эдэнэр лэ шэнэ, тү-рүү юумые нэбтэрүүлхые эр-мэлзэхэ, хүнүүдые хүмүүжүүл-хэ, һургаха хэрэгтэ партбюро-до түһалха найдамтай хүсэн бо-лоно.

Мэргэжэлтэдэй, шата бүхэ-нэй түшаалтадай ажал ябуул-гаар һонирхохо, тоосооень шаг-наха, зүбшэхэ, һанал бодолоо хубаалдаха гээшэ ехэ удхатай зүйл. Тиихэдэ партбюрогой за-седаниин, партийна хамтын суглаанай үнгэргэгдэхэ бүхэн-дэ партбюро урда абаһан шиид-хэбэринүүдэй хэр зэргээр дүүр-гэгдэжэ байһан тухай, совхо-зой байдал тухай мэдээсэдэг гуримтай. Энэ хэмжээнэй ашаа туһа ехэ. Эндэл партбюро ба коммунистнууд хоорондын ха-рилсаанай, бэе бэеынгээ ха-рюусалгые дээшэлүүлгын эшэ үндэһэн бүридэнэ.

Манай хүдэлмэридэ дутаг-далнууд бии. Илангаяа үзэл сурталай-хүмүүжүүлгын хүдэл-мэриин байдал һанаһанда хү-рэмөөр бэшэ. Хүн бүхэндэ, сэ-хыень хэлэхэдэ, хүрэгдэнэгүй гээшэ. Олониитын хэмжээ ябуулганууд заримдаа ёһын тэдысээр үнгэрхэеэ һанана, ниитын һанал бодолые гүнзэ-гыгөөр шэнжэлжэ шаданагүй-бди. Энээндэ коммунистнуу-дайнгаа анхарал зорюулха шу-хала байһанаа мэдэрнэбди.

Манай совхозой коллектив арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлые гэмгүй алха-сатайгаар эхилбэ. Гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэй түсэб 140 процент дүүргэгдээ, һү тушаалга нёдоондонойхиһоо һу-раггүй дээгүүр. Тугал, хурь-ган олоор абтаа, гарза үсөөн. Гэбэшье хэхэ бүтээхэ юумэн ехэ, бэелүүлхэ зорилго орёо. КПСС-эй XXVI съездын шиид-хэбэринүүдые нэрэ солодоо хүрэмөөр бэелүүлхын тула совхозой коммунистнууд, бүхы хүдэлмэрилэгшэд бүхы хүсэ шадалаа, бэлиг шадабаряа эл-сүүлхээр зоригжонхой.

А. ЦЫРЕМПИЛОВ,
Хурамхаанай районой Гааргын совхозой партбюрогой секретарь.

1980 ОНОЙ ХҮДЭЛМЭРИИН ДҮНГӨӨР КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДАЙ БОЛОН ХҮДӨӨ АЖАХЫН БУСАД ПРЕДПРИЯТИНУУДАЙ ГОЛ МЭРГЭЖЭЛТЭЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ, МҮН КОЛЛЕКТИВҮҮДЭЙ БҮХЭРОССИН СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНЭЙ ДҮНГҮҮД ТУХАЙ

РСФСР-эй ХҮДӨӨ АЖАХЫН МИНИСТЕРСТВЫН ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ВЫМПЕЛЭЭР БОЛОН 500-һаа 1000 ТҮХЭРИГ ХҮРЭТЭР МҮНГЭН ШАНГААР ИИМЭ КОЛЛЕКТИВҮҮДЫЕ ШАГНАБА:

Баргажанай районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой луговодуудай звеногой коллективые (хүтэлбэрилэгшэнь А. Р. Гармаев).

Баргажанай районой Шитханай совхозой луговодуудай звеногой коллективые (хүтэлбэрилэгшэнь Н. А. Молчанов).

Баунтын районой «Амалатский» совхозой тэжээл бэлэдхэхэ звеногой коллективые (хүтэлбэрилэгшэнь Ц. А. Доржиев).

Бэшүүрэй районой Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой Заганай-Адагай һаалиин фермын коллективые (даагшань Н. П. Паньков).

Яруунын районой «Юбилейный» совхозой хуряалгын комплексын коллективые (бригадирынь П. Н. Мацуков).

Яруунын районой «Улаан Туяа» совхозой тракторно-тарян ажалай бригадын коллективые (бригадирынь Н. В. Мусин).

Зэдын районой Борьёогой совхозой хонишодой бригадын коллективые (ахалагшань Г. Л. Рабдаев).

Зэдын районой «Октябрьский» совхозой түбэй һаалиин фермын коллективые (даагшань Д. Д. Цыренова).

Зэдын районой Октябриин 60 жэлэй ойн нэрэмжэтэ колхозой һаалиин фермын коллективые (даагшань Д. Р. Должитова).

Загарайн районой «Гигант» колхозой һаалиин 4-дэхи фермын коллективые (даагшань П. А. Павлов).

Загарайн районой Эрхиргэй совхозой хонишодой бригадын коллективые (даагшань Ц. Э. Дармаева).

Захааминай районой Хамниин совхозой һаалиин фермын коллективые (даагшань Г. З. Дашамолонов).

Кабанскын районой Байгалай ОПХ-гай Еланскиин тракторно-тарян ажалай бригадын коллективые (бригадирынь М. И. Залуцкий).

Хэжэнгын районой Загаһатын совхозой хонишодой бригадын коллективые (ахалагша хонишон Ц-Х. Ц. Дамшаева).

Хэжэнгын районой Хэжэнгын совхозой тэжээл үйлэдбэрилхэ цехэй коллективые (начальнигынь С. С. Цыденов).

Хурамхаанай районой Һахалиин совхозой һаалиин фермын коллективые (даагшань И. Л. Посельский).

Хурамхаанай районой Хурамхаанай совхозой хонишодой бригадын коллективые (ахалагшань С. Н. Банаева).

Хяагтын районой Хүдэриин совхозой луговодуудай звеногой коллективые (хүтэлбэрилэгшэнь П. Ф. Тайшихин).

Мухар-Шэбэрэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишодой бригадын коллективые (ахалагшань П. М. Калашников).

Мухар-Шэбэрэй районой «Забайкалец» совхозой Хүсөөтын һаалиин фермын коллективые (даагшань Ф. Ф. Калашников).

Сэлэнгын районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишодой бригадын коллективые (ахалагшань Х. Е. Доржиева).

Сэлэнгын районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой луговодуудай звеногой коллективые (хүтэлбэрилэгшэнь М. П. Федотов).

Прибайкалиин районой «Прибайкалец» колхозой овощ ургуулагшадай звеногой коллективые (хүтэлбэрилэгшэнь Л. В. Полицай).

Ахын районой «Улаан-Аха» колхозой хонишодой бригадын коллективые (ахалагшань В. Б. Мунконов).

Түнхэнэй районой Туранай совхозой тэжээлэй корнеплод ургуулдаг звеногой коллективые (хүтэлбэрилэгшэнь Б. Б. Майоров).

Түнхэнэй районой «Маяк» колхозой Далахайн тракторно-тарян ажалай бригадын коллективые (бригадирынь Д. Д. Убушеев).

Улаан-Үдын районой Ивалгын ОПХ-гай хонишодой бригадын коллективые (ахалагшань Л. Ж. Шарапов).

Улаан-Үдын районой «Искра» колхозой гахайн фермын коллективые (даагшань Е. А. Борисова).

Хориин районой Хориин совхозой луговодуудай звеногой коллективые (хүтэлбэрилэгшэнь Г. Б. Булатов).

Хориин районой Хүрбын совхозой отделениин коллективые (эрхилэгшэнь Н. Н. Нурмахмедов).

Совет орон дотор

ДҮЛЭН СОО МҮНДЭЛЬЭН ДУУНУУД

ВОРОНЕЖ. Воронежэй Ород арадай хоор Чехословаки гастрольдо ошонхой. Тэндэ нээгдэһэн эб найрамдалай ба хани барисаанай заншал-та һайндэртэ тэрэ хабаадал-саха юм. Эсэгэ ороноо хам-гаалгын Агууехэ дайнай эхилһээр 40 жэлэй урда тээ энэ һайндэр үнгэргэгдэнэ.

Коллективые тиишэ ури-һаниинь дэмы бэшэ. Тэрэнэй зохёохы намтарта сэрэгэй үеын хуудаһанууд эгээл ду-расхаалта хуудаһануудай нэ-гэн болоно. Дайнай үедэ байгуулагдаһан хоор дайса-най һандаргаһан Воронеж хотодо түрүүшынгээ концер-тые үгэһэн байна. Фронт дээрэ сэрэгшэдэй урда оло дахин концерт үгэһэн байха. Артистнуудай суглуулһан мүнгөөр «Ород дуун» гэһэн танк бүтээгдэһэн, дайгаар Венэ хүрэтэр хүрэһэн байха юм. Мүнөөшье болотор хоо-рой коллектив сэрэгшэдтэй харилсаа холбоотой байдаг. Хоорые эмхидхэгшэ ба уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ К. Массалитиновай эхи таби-һан эрхим ёһо заншалнууд шэнэ программада оруулаг-данхай. Дон шадарай арадай уянгата дуунууд тэрэнэй үн-дэһэ һуури болодог юм. «Ленин тухай дуун» ба «Рос-си—Ильичэй түрэһэн нютаг» гэжэ дуун хоор сэдьхэл хү-дэлтэмөөр гүйсэдхэдэг байна.

ГУРБУУЛАН 300 НАҺАТАЙ

ГОМЕЛЬ. Имагтал хадата нютагуудта 100 наһатай хү-нүүдтэй уулзажа боло-хо юм гээд хэн хэ-лээ гээшэб? Белорус-сиин Мозырско районой оло-ниитэ нютагайнгаа 3 хүниие —С. Липский, М. Мороз бо-лон Л. Шевко гэгшэдые зуу наһанайнь ойгоор һаяхан амаршалһан байна.

Семен Адамович Липский суута «Варяг» крейсер дээ-рэ матросоор алба хэһэн, граждан дайнай жэлнүүдтэ Волжско-Каспийска флоти-лиин бүридэлдэ сагаантан-тай эрэлхэг зоригтойгоор дай-лалдаа һэн. Матрос (Уборско слобода түрэл нютагаа буса-жа ерээд), «Большевик» сов-хозые эмхидхэлсэһэн байна. Харин Эсэгэ ороноо хамгаал-гын Агууехэ дайнай эхил-хэдэ Калининай нэрэмжэтэ партизанска отрядта орожо, дайсанай ара талада суута Сабуровска рейддэ хабаадал-саа һэн.

Моисей Иванович Мороз болон Леонтий Ерофеевич Шевко хүдөө ажахыда мүн лэ эдэбхитэйгээр ажаллаһан, мү-нөөшье шадалайнгаа зэр-гээр таряашадта туһалжа бай-даг. Хүдөөтэй клубуудта хабаадалсаһан түүхэтэ үй-лэ хэрэгүүд тухайгаа тэдэ залуушуулда хөөрэдэг. Тэдэ-нэр гурбууландаа 300-тай гэ-жэ үнэншэхөөр бэшэ.

100 наһанай дабаае даба-һан 800 гаран хүн мүнөө Белоруссида ажаһууна.

ТОСХОНОЙ ШАРАЙ ХУБИЛНА

Нестерево тосхоной «Юби-лейная» үйлсэ шэнээр урган, болбосон түхэлтэй боложо байнхай. Хоёр-хоёр квартира-тай шэнэ гэрнүүдые Кикын оньһожоруулагдамал ой модо-ной ажахын барилгашад бод-хооно. Тус ажахын коллектив хүдөө нютагуудта барилга хур-дан түргэнөөр ябуулха та-лаар Прибайкалиин район до-тор үүсхэл гаргаһан юм.

Тэдэнэй үүсхэлые Байгалай ой модоной ажахын коллектив халуунаар дэмжээ һэн. Тиин тус ажахы өөрынгөө харьяата тосхонуудта барилга хэхэ ажа-лые лесничествэнүүдтэ хубаа-жа үгэнхэй. Иигэжэ хубаарил-хада леснигүүд хоорондоо мүрысэн ажалладаг, тиин ба-рилгашье түргэнөөр хэгдэдэг байха юм.

Энэ ажахын Горячинска лес-ничествын Иван Феофанович Новокрещенных гэгшын уда-ридадаг барилгашадай бригада Гурулево тосхондо барилга хэнэ. Тэдэнэй барижа байһан хоёр гэрые манай штатнабэшэ корреспондент В. Рубцовой фото-зураг дээрэ харанат (хо-ёрдохи зураг).

—Барилгаяа түргэн дүүр-гэхыел оролдонобди. Барилга-яа дүүргэжэ, пээшэнгыень бодхоогоод, бэлэн болоһон гэр тушаахабди, — гэжэ Иван Феофанович хөөрэнэ.

Нэгэдэхи зураг дээрэ: ба-рилгашан Илья Григорьевич Андреев. **Гурбадахи зураг дээ-рэ:** бригадир Иван Феофано-вич Новокрещенных.

В. РУБЦОВОЙ фото.

БУРЯАД ХЭЛЭН ДЭЭРЭ

«КПСС-эй XXVI съездын материалнууд» гэһэн согсол-бори буряад хэлэн дээрэ бар-лагдажа, һаяхана номой ма-газинуудта оруулагдаба. Энэ согсолбори дотор «Советскэ Союзай Коммунис партиин XXVI съездэ КПСС-эй Центральна Комитедэй тоо-сон, дотоодын болон гадаа-дын политикын талаар пар-тиин ээлжээтэ зорилгонууд» гэһэн КПСС-эй ЦК-гай Ге-неральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй элидхэл, «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» гэһэн СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Тү-рүүлэгшэ нүхэр Н. А. Тихо-новэй элидхэл, бусад мате-риалнууд оруулагдаһан бай-на.

Тус согсолбориин харюусал-гата редактор—П. Н. Ни-маев. Арба гаран мэргэжэл-тэд тэрэ номые оршуулжа, буряад уншагшадай анха-ралда дурадхаба гээшэ.

Д. БАЛЬЖИНИМАЕВ.

НЯГТА ХОЛБОО БАРИСААТАЙ

Белоруссиин К. Орлов-скиин нэрэмжэтэ «Рассвет» колхоздо нэгдэһэн эрдэмэй түб эдэбхитэйгээр болон ажал хэрэгтэй ниитэ майдаар хүн-нүүдэй хоорондохи холбоо улам бэхижүүлнэ. Тус ажа-хын социальнэ-экономическа хүгжэлтын табан жэлэй тү-сэбые зохёолгодо хабаадал-саһан элдэб шэглэлтэй шэн-жэлгын эмхи зургаануудай мэргэжэлтэдэй ажал ябуул-гые тэрэ зохилдуулан хү-тэлбэрилдэг юм.

Хүсэнүүдээ нигэжэ нэгэ-дүүлхэдэ хүдөө ажахын үй-лэдбэриин түргэнөөр хүгжөө-хөөр хараалагдаһан про-граммын амжалтатай дүүр-гэлтэ хангана ба коллекти-вэй түйлаһан үндэр дүн-гүүдэй бата үндэһэн һуури-да түшэглэнэ бшуу.

Тус ажахын тарьяашад эл-һэлиг, намаг налхи 10 мян-га шахуу гектар газарые үрэжэлтэй нуга сабшалан, бэлшээри болгон һайжаруул-һан байна. Эрдэмтэдэй заа-бараар тэдэнэр ороoһото болон ороoһото-бобово урга-малнуудай ургасые түсэблэн хараалдаг.

Колхознигуудай ажал ин-дустриальна ажалтай улам дүтэ боложо байнхай.

Тэдэнэр 300-гаад шахуу трактор, комбайн ба авто-мобиль, мал ажалай түхеэ-рэлгэнүүдые жолоододог юм. Элшэ хүсэнэй талаар ажа-хы томо заводые хүсөө. Жэ-шээнь, автомат-комплекс дээрэ нэгэ оператор 5 мян-га гаран гахай нэгэн доро шахан таргалуулна. Нэгэ центнер нэмэлтэ шэгнүүр абахын тула чаһаа бага саг гаргашалдаг байна. Мянга гаран үнеэдэй харууһалаг-дадаг фермэ дээрэ тэжээл тараахаһаа эхилээд саарһан туулмагуудта һү юулэхэ хү-рэтэр бүхы хүдэлмэри авто-мадаар хангагданхай. Кол-хоз шэнэ комплекснүүдые барихынгаа хажуугаар хуу-шан байрануудые шэнэдхэжэ түхеэрнэ. Тиигэжэ энэ та-бан жэлдэ мяха үйлэдбэрил-гые жэлэй 2 мянган тонно хүрэтэр, һү үйлэдбэрилгые 11 мянган тоннодо хүргэ-хөөр хараалагдана.

— Арадай ажахын бүхы һалбаринуудые эрдэм, тех-никын түрүү шатада гаргаха зорилго табиһан КПСС-эй XXVI съездын делегат бай-ха үндэр нэрэ зэргэдэ хүр-тэһэн байнаб, — гээд кол-хозой түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой, СССР-эй Верховно Соведэй депутат В. Старовойтов хэлэнэ.

Үйлэдбэриин ашаг үрые ба хүдэлмэриин шанарые дээшэлүүлхэ хараа зам имаг-тал эндэһээ эхилнэ бшуу. Табан жэлэй эсэс тээшэ ма-най Мышковичи тосхоной барилгые дүүргэхээр хараа-лэнхайбди. Минеральна уһа-най завод ба шабараар эм-шэлдэг газар колхозой са-натори-профилакторидо нэ-мэжэ баригдаха юм.

Эрдэм, техникын түбүүд-тэй колхоз, совхозуудай бо-дото һайн харилсаанай улам бэхижэжэ байһан тухай «Рассвет» колхозой жэшээ гэршэлнэ. Тиигэжэ шэнэ шэнжэлгэ нээлтэнүүд үйлэд-бэридэ түргөөр нэбтэрүүлэг-дэдэг, хүдөө ажахын үй-лэдбэриин ашаг үрэ дээшэ-лүүлэгдэдэг байна. БССР-эй Минсельхозой мэдээнүүдэй ёһоор, научна шэнжэлгэнүү-дые нэбтэрүүлгэдэ гаргаша-лагдаһан түхэриг бүхэн ажа-хынуудта 6 мянга шахуу ашаг олзо оруулдаг байна.

Е. ГАЛКИН,
ТАСС-ай корр.
Кировск, Могилевско область.

Хэблэлэй шэнжэлэл

ДУТУУ ДУНДАНУУДАА УСАДХАХА

Районно газетэ хадаа КПСС-эй райкомой, арадай депутадуудай районно Совет-эй орган тула партийна ор-ганизацинуудай болон ажалша коллективүүдэй урда та-бигдаһан зорилгонуудые бэе-лүүлхэ хэрэгтэ онсо хуби-тала оруулха ёһотой гэжэ мэдээжэ. Тиимэһээ тус эрил-тэ дүүрэнээр хангаха талаар районно газетэ бүхэнэй кол-лектив эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлхэ, бүхы хүсэл эрмэл-зэлээ энэл зорилго дүүргэл-гэдэ шэглүүлхэ ёһотой.

«Зэдын үнэн» газетын хуу-даһануудые иран харахадаа, нимэ бодолой гол шухала байһаниие гансата ойлгонош. Юуб гэхэдэ, хэблэл хадаа угаа хурса, нүдэ ехэтэй зэб-сэг мүн гэжэ үшөө дахин мэ-дэржэ, бии байгаа дутуу дун-дануудаа усадхаа һаа, бүри ехэ амжалта түйла-ха арга боломжын олдо-хо байһаниинь тодорхо ха юм. Тиихэдээ газетэ бүхэн хадаа өөрынгөө хүдэлмэриин тон шухала, гол «улаан ута-һые» тодоруулжа ажал ябуулгаа эрхилхэдээ, ялас гэмэ амжалтануудые түйла-даг байна.

«Зэдын үнэн» мал ажалай асуудалнуудые яһала һай-наар харуулжа шадана гэ-жэ хэлэмээр. Тиигэжэ рай-оноойнгоо арадай ажахын гол һалбарине хүдэлмэриингөө «улаан утаһан» болгоһыснь һайшаамаар. Илангаяа, хо-ниин ажалай хүдэлмэрилэг-шэдэй ажал, тэдэнэрэй һанаан бодол газетын хуудаһанууд дээрэ онсо һуури эзэлнэ. Энэньшье ойлгосотой гэжэ һа-нагдана. «Хонишодой ажал бурьялна» болон бусад шухала ниитэ гарша-гууд саг соогоо уншагша-дай анхарал табигдажа, хо-нишодой ажалай үе бүхэн шэнжэлэгдэн харуулагдана.

Энээнһээ гадна «Малай үбэлжэлгэ — шухала шал-галта», «Малшад, танниие ямараар хангана6?», «Фермэ-нүүдтэ — элбэг тэжээл», «Мал ажал — габшагай фронт», «Малай үбэлжэлгэ: асуудалнууд ба шиидхэбэри-нүүд» гэхэ мэтын оло нии-тэ гаршагууд дээрэ хэлэг-шэлемнай тоб гэмээр гэр-шэлнэ гэжэ һанагдана. Нигээд харахала тус газетын хүдэл-мэрилэгшэд, илангаяа хүдөө ажахын таһагай журналист-нууд зүб зам шэлэнхэй гэ-жэ һанахаар. Зүгөөр газетэдэ толилһон материал бүхэнөө наринаар мүлижэ жанрыень саашадань баяжуулха, штат-набэшэ эдэбхитэдээ улам оло-шоруулха зорилгонууд элэ-нэрэй урда табигдана. Хэр-бээ энэ зорилгонуудые бэе-лүүлжэ шадаа һаа, малша-дай алдарта ажалые харуул-ха, түсэб, уялгануудаа дүүр-гэхэ хэрэгтэнь нүлөөлхэ уял-гаяа «Зэдын үнэнэй» жур-налистнууд һайнаар дүүргэ-жэ шадаха байна бшуу.

Тарян ажалай шухала за-рим асуудалнууд мүн лэ яһа-ла үргэнөөр харуулагдана. «Газар һайжаруулха хоёр һа-ра», «Мастерскойнууд соо ургасын үнлэһэн табигдана», «1981 оной ургасада — найдамтай үндэһэ һуу-ри» гэһэн ниитэ гар-шагууд доро газетын хуу-даһануудта нилээн олон ма-териалнууд гаргагдаһан бай-на.

Газетэдэ толилогдодог тү-рүү бэшэгүүд саг соогоо бэ-шэгдэдэг гэжэ мүн лэ тэм-дэглэе. Энэ һайн ёһо зан-шалаа саашадань үргэлжэ-лүүлжэ, тэдэниие бэшэхэ хэ-рэгтэ районойнгоо хүтэлбэ-рилэгшэдые олоор хабаа-далсуулха тон шухала гэ-жэ һанагдана.

Партиин XXVI съездын угтамжада зорюулагдаһан бүгэдэ арадай мүрысөө ха-руулха талаар «Зэдын үнэн» горитой хүдэлмэри ябуулаа. Тиихэдээ газетын номер бү-хэндэ шахуу энэ шухала үйлэ хэрэгтэ зорюулагдаһан согсолборинуудые, статья болон корреспонденцинүү-дые гаргадаг байгаа. Зү-гөөр «Гол шэглэлнүүдэй...» Проектые зүбшэн хэлсэлгэ харуулха асуудалда даншье һаа бага анхарал хандуу-лагдаа һэн гэжэ тэмдэглэе. «Партиин ба арадай шэнэ аласууд», «Гол шэглэлнүүдэй Проектын мүрнүүдэй саана» гэжэ ниитэ гаршагууд газе-тэдэ бии болгогдобошье, эдээн доро үгтэһэн матери-алнууд гол зорилгоороо яа-шье хүрэхөөр бэшэ бай-шоо. Тиимэһээ энэ гэмэ һайн дурадхал илгаруулжа ха-руулхын аргагүй байһаниие гайхахаар бэшэ һэн. Сааша-даа иимэ шухала хэрэгтэ харюусалгатайгаар хандажа, эртээнһээ табигдаһан түсэ-бэй ёһоор ябуулха, нэн тү-рүүн эмхидхэлэй горитой хү-дэлмэри ябуулга эрхилхэ хэрэгтэй гэжэ һанагдана.

Мүнөө тус газетын журна-листнууд партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө районой ажалшадай тэмсэлые үргэ-нөөр харуулхые оролдоно.

«Партийна ажабайдал», «Районой партийна органи-зацинуудта», «Коммунист ба тэрэнэй хэрэг» гэхэ мэ-тын ниитэ гаршагуудай гүн-зэгы удха шанарай байһа-ниинь эли. Тиигэбэшье эдэ-нэрэй даншье үсөөнөөр ун-шагшадай анхаралда табигда-даг байһандань голхормоор Уставай эрилтэнүүдые комму-нистнуудай хэр зэргээр дүүргэдэгые, КПСС-эй за-луу гэшүүдые хүмүүжүүл-гын хэр байһаниие, хүмүү-жүүлгын ба үзэл сурталай хүдэлмэрие комплекснор ябуулга болон бусад шухала асуудалнуудые харуулһан статьянуудай хомор байһан ушар голхорол түрүүлнэ. Энэ ушарта редакциин хү-дэлмэриин дутагдалнууд то-дорно гэжэ хэлэхээр хаш.

Тиимэһээ партийна орга-низацинуудай ажабайдал ха-руулһан гол статьянуудай һарын гү, али кварталай тү-сэб табижа, секретарь бү-хэндэ үгэ үгэдэг байбал һайн байгаа гэжэ һанагдана.

Социалис мүрысөөнэй асуудалнууд баһал муугаар харуулагдана. «Мүрысөө үүс-хэгшэдтэ», «Залуушуулай мүрысөөн», «Анхарагты, тү-рүү дүй дуршэл», «Мүрысэ-дэг колхоз, совхозуудай бэе бэеэ шалгалга», «Ажалай Алдар Солын туг үргэгдөө» гэһэн ниитэ гаршагууд һүү-лэй 7—8 һара соо оройдоо 2—5 дахин газетын хууда-һануудта үзэгдэбэ. Гадна мү-рысөө харуулалгын гол бо-лохо аргатай тусхай хууда-һанай үгы байһаниие ойлго-хоор бэшэ. Юуб гэхэдэ, тии-мэ хуудаһанай байн-байн гаргагдадаг байгаа һаань, энэ шухала асуудал хару-лалга гуримшуулагдаха һэн.

Харин «нюсэгэн» тоонуудһаа бүридэһэн таблица энэ дутууе заашье «бүглэжэ» шадахагүй. Тус тоонуудые «абяа дуутай» болгохын тулада богонихон-шье һаа, тоб гэмэ сасуулгаар «үдэшэхэ» ёһотой байгаа ха. Тиигэбэл, мүрысөөндэ ха-баадагшад өөһэд өөһэдынгөө ажалай дүнгүүдые жэшэжэ, саашадаа ямараар ажаллаха байһанаа тодоруулха, улам ехэ амжалта түйлаха эрмэлзэ-лээр «далижаха» байгаа гэжэ һанахаар.

«Зэдын үнэнэй» хуудаһа-нууд жанрнуудай та-лаар даншье һаа үгытэй гэжэ тэмдэглэе. Очерк, публицистическэ статья, фелье-тон, замай тэмдэглэл оройдоо үгы. Репортаж, зураглал бо-лон хөөрэлдөөн угаа хомор. Гансал мэдээсэл, статья, кор-респонденци болон тэмдэглэл-нүүдээр хэгдэһэн газетэ «хуу-райшаг», уншахада ехэ һонир-хол татама бэшэ баймаар агша. Тиимэһээ энэ асуудалда онсо анхарал хандуулжа, га-зетынгээ жанрнуудые оло-шоруулха, очерк, репорта-жнуудаар, хөөрэлдөөн бо-лон зураглалнуудаар уншагшадые баярлуулха хэрэгтэй.

Нимэрхүү дутуу дундануудые «Зэдын үнэнэй» хуудаһануу-дые иран харахада тодорно. Эдээниие заабол усадхаад газетэеэ улам һонирхолтой болгохо, нүлөөень саашадань дээшэлүүлхэ аабза гэжэ этигэ-хээр. Юуб гэхэдэ, тус газе-тын коллектив мүнөөдэр эрилтэнүүдтэ харюусахаар, партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ районой ажалшадые элсүүлхэ үргэн ехэ арга бо-ломжотой.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ,
КПСС-эй обкомой хэблэлэй секторэй инструктор.

УРГАН ҺАЛБАРНАЛ УЛААН-ҮДЭМНАЙ

КПСС-эй XXVI съезд город барилгада онсо анхарал хандуулаа һэн. «Манние тойроһон бүхы юумэнэй гоё һайхан, дура татамаар байгаа һаань, шухала байгаа гэжэ ойлгуулһанайшье хэрэггүй. Олимпийскэ барилганууд, Москвагай гэр байрын зарим кварталнууд, һэргээн бодхоогдоһон урданай гоё һайхан барилганууд ба Ленинградай архитектурын шэнэ ансамбльнууд, Алма-Атын, Вильнюсэй, Навои болон бусад городуудай шэнэ барилганууд — манай омогорхол гээшэ», — гэжэ КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл соо Л. И. Брежнев тэмдэглэһэн байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Буряад ороной городууд орон соомнай болоһон социальна ба экономическа хубилалтануудай бүхы комплекстой холбоотой шэнэ шэглэлээр хүгжэнэ. Хүгжэнги, социалис промышленностиин үндэһэ һуури дээрэ городуудай экономикодо болоһон нилээд ехэ хубилалтанууд шиидхэхы удха шанартай байба. Городуудай экономическа үүргэнүүдэй хубилалта, тэрээнһээ уламжалан бусад эрхэ нүхэсэлнүүдэй (хүн зоной тоо олошоролго, захиргаанай түбүүдэй ёһо гуримаар городуудые шэнэлэн барилга, соёлой барилгын хүгжэлтэ г. м.) хубилалта городуудые шэнэ түхэлтэй болгобо. Энэнь юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, городуудай тус тус хубинуудайнь түсэблэлгын ба харилсаанай, шэнэ газартахи барилгын ба тэрэнние ашаглалгын шэнжэ шанар, болбосон түхэлтэй болголгын ба хүн зоние соёлой талаар хангалгын хүгжэлтэ гэхэ мэтэ болоно.

Республикын городууд соо дээрэ дурсагдаһан бүхы онсо зүйлнүүд тэрэнэй ниислэл хото Улаан-Үдын хүгжэлтэдэ, илангаа городой шэнэ генеральна түсэбтэ 1966 ондо баталагдаһанһаа хойшо [illegible] элирээ. Гэр байрын, соёлой-ажахуйн барилганууд урдань [illegible] хоорондоо холбоогүйгөөр бодхоогдодог байгаа һаа, генеральна түсэбөөр [illegible] микрорайоноор бүридүүлһэн гэр байрын ниитэ [illegible] кварталнуудые комплексээр барижа эхилээ һэн. Гэр байрын барилга гол түлэб [illegible] гуримаар эрхилэгдэжэ болоо.

Город соо Октябрьска район эгээл ехээр хубилаа. Байн байтараа городой ехэнхи хуби иишэ ерэхэ юм. Наймадахи табан жэлһээ эхилэн элһэндэ умбаһан борхигор хара модон гэрнүүдэй һуурида Карл Марксын бульвар, Бабушкинай, Терешковагай нэрэмжэтэ, Солнечно, Геологическа гол гудамжанууд бии болобо.

Томо барилганууд соогһоо үргэн экрантай «Дружба» кинотеатр, технологическа ба соёлой институдай һуралсалай корпусууд, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин буряадай филиалай гол корпус, телецентр, Худалдаа наймаанай байшан, тамаралгын бассейн гэхэ мэтэнүүдые тэмдэглэмээр. Трамвайн ябадаг замуудшье эдэ жэлнүүдтэ һуралгүй ута болоо. 70-аад онуудта тус район бүри томо болобо. Городой зүүн-урдахи захада тулажа ерэһэн ой соогуур 18, 20, 41, 43, 44, бусад гэр байрын квартал-микрорайонууд түбхинэбэ. Городой бусад хубинуудта ородоо эдэ микрорайонууд ондоогоор түсэблэгдэнхэй. Гэрнүүд хоорондоо ехэ зайтай, шууяа ехэтэй харгынуудһаа холо. Юуб гэхэдэ, олонхи харгы замууд промышленна томо предприятинууд тээшэ шэглэнхэй байдаг. Харин шэнэ микрорайонуудта тиимэ предприятинууд үгы. Гэрнүүд хоорондын зайда амаралтын талмайнууд түхеэрэгдэнэ.

Микрорайонуудта хүн зоной ажабайдалай хэрэглэмжэнүүдые хангадаг бүхы эмхи зургаанууд бии. Гэр байрын комплекснуудта хүүгэдэй саад, ясли, магазин, һургуули, почто, медпункт гэхэ мэтэ эмхи зургаанууд орохо ёһоороо ородог. Районно удха шанартай захиргаанай-хүтэлбэрилхы ба соёлой эмхи зургаанууд, томо универсальна магазинууд Октябрьска ороной ниитын түб болодог Терешковагай үйлсөөр байрладаг.

Үндэр хорёонуудай саагуур шэбээлһэн модон гэрнүүдтэй, городой түхэл үгышье шахуу, урдандаа заха газар гэжэ тоологдодог Новая Комушко, Солдатский, Горькиин поселок, бусадһаа шэнэ микрорайонууд тад ондоо. Эндэ городой зуримаар түгэс түхеэрэгдэһэн табан дабхар томо гэрнүүд баригдана. Тиимэһээ «заха» гэжэ эдэ микрорайонуудые яашье нэрлэжэ болохогүй.

Гэр байрын фонддо микрорайонуудай хуби мүнөөдөө бага байбашье, харин Улаан-Үдын, республикын бусад хотонуудай саашанхи хүгжэлтэдэ эдэ гол һуури эзэлхэ ёһотой. Гэр байрын шэнэ массивуудай ургалта хотонуудай хүгжэлтые зүбөөр түсэблэлгэһөө, мүн газар малталгын. бусад хүдэлмэрие богони болзорто дүүргэхэ арга боломжотой мүнөө үеын город барилгын техникые үргэнөөр хэрэглэлгэһээ дулдыдана.

Шэнэ генеральна түсэбэй ёһоор Улаан-Үдын хүгжэлтын онсо илгаа гэбэл, тэрэнэй барилганууд оршон тойронхи байгаалитай нягтаар холбодуулан табигдадаг хотомнай үзэсхэлэн гоёор табсантаһан хада гүбээнүүд дээрэ оршодог һэн тула, эндэ тэндэһээньшье нюдэнэйтнай урда адли зохидоор нэмжын харагдадаг. Олон аралнуудтай хэдэ хэдэн һалаа татуур боложо город соогуур урдаһан Үдэ, Сэлэнгын голдо эдэ табсангууд буу һаар ерэдэг. Тойронхи хаданууд дээрэхи мүнхэ ногоон шэлбүүһэнэй үнгэ барилгануудые түхэреэн жэлэй туршада һайханаар шэмэглэн гоёодог. Баялигайнгаа талаар дабташагүй оршондохи байгаали городой үнгэ шарайе бүри үзэсхэлэн болгоһон ансамбльнуудай түхэл маягаар бэелүүлэгдэһэн тэрэнэй архитектурно-түсэблэлгын байгууламжые ехэнхи хубидань тодорхойлдог.

Революциин урда тээ, мүн Совет засагай эхин жэлнүүдтэ ансамблева барилгын ёно гуримые огто баримталдаггүй байһан, харин шэнэ гэрнүүдые барихадаа, хажуудахи гэрнүүдэй түхэл шэнжые ехэнхидээ хараадаа абадаггүй һэн. Тиимэһээ элдэб үнгын, түхэл маягаараа хоорондоо [illegible] гэрнүүдые зэргэлүүлэн [illegible]игаа. Жэ[illegible]д, нарин [illegible] түхэреэлһэн [illegible]тэ ампирай (архитектурна стиль) зүйлнүүдые хэрэглэжэ, [illegible] монументальна [illegible]ан улаан [illegible] Ленинэй [illegible]шье хара[illegible]. Хажууда[illegible]рэ тад он[illegible]игтай бшуу. [illegible]й архитек[illegible]та хүшөө[illegible] городой тии[illegible]еда, энэшье [illegible] сага бэшэ [illegible] эсэстэ аяар революциин урда баригдаһан энэ байшан хэды олон түүхэтэ үйлэ хэрэгүүдэй амиды гэршэнь байгаа гээшэб. Тиихэдэ атлантнуудтай (тэнгэриин хүбөө мүрөөрөө тулаһан баатарнууд) байшантайбди гэжэ манай городойхид ленинградайхидһаа өөрэгүйгөөр омогорхохо эрхэтэй бэшэ гү. Иимэ байшангууд Сибирьтэ даншье олон бэшэ байһан байха. Газаадахишье түхэлөөрөө яһала һонирхон харамаар энэ гэр соо мүнөө үедэ Буркоопсоюзай правлени байрладаг.

Имагтал дайнай урдахи жэлнүүдтэ локомотив-вагон заһабарилгын заводой Соёлой ордон, Соведүүдэй байшан, дайнай һүүлээр оперо болон балетэй театр, Радиогой байшан гэхэ мэтэнүүдые Улаан-Үдэдэмнай барихадаа, архитекторнууд тэдэниие оршон тойронхи байгаали, барилгануудтай зохилдуулан таарулжа шадаа. Гэбэшье эдэмнай ганса нэгэ барилганууд һэн. Имагтал һүүлэй 10—15 жэлнүүдэй барилганууд энэ эрилтэдэ харюусамаар бодхоогдодог болонхой.

Урдань барилгатай байһан городой хубида, гол түлэб Советскэ районда, архитектурна ансамбльнууд зарим зарим гэрнүүдые шэлэн түсэблэһэнэй, капитальна хуушан барилгануудые һэльбэн шэнэдхэлэнэй үндэһөөр бодхоогдоно. Урда тээнь түхэл маягаараа үндэһэн ёһоной илгаатай барилгануудһаа бүридэһэн түбэй удха шанартай Соведүүдэй талмайе тогтонижорһон ансамбльнууд соогһоо нэн түрүүн нэрлэмээр. Далаад онуудай эхеэр тэрэ шэнэлэн һэльбэгдээ һэн. Талмайн тэгэн дунда байһан В. И. Ленинэй монументальна шэнжэ шанартай дурасхаалта хүшөө болон тэрэнэй ара талаар — республикын Министрнүүдэй Соведэй байшан тус талмайда дууһан бүридэнги түхэл олгуулаа. Хүшөөһөө доошоо — гранидаар хушагдаһан правительствын ендэр. «Прогресс» кинотеатр, тэнгэри өөдэ шэглэһэн нарин шпильтэй Радиогой байшан, рельеф карниз, колонно, няамал угалзануудтай багшанарай институдай һуралсалай корпус, түбэй почтамт ба партиин областной комитедэй байшан талмайе дүрбэн тээһээнь хүреэлэнхэй. Тээ байтараа «Байгал» гостиницын шэнэлэн һэльбэгдэһэн байшан тус ансамбль дээрэ нэмэгдээ һэн.

Городой урданай түб байһан Үдын хүүргэһээ хойшонхи район 60—70-аад онуудта хараа байса хубилжа, ниитэ нэгэн шэнжэ түхэлтэй болонхой. Хүүргэһээ эхилжэ тоолобол, хажуудаа концертнэ залтай хүгжэмэй училищиин байшан, нэгэ ехэ хушалта доро колхозно түбэй дэлгүүр, хажуудань — выставочнэ зал, районой поликлиникэ, Спортын байшан, багшанарай институдай шэнэ корпус гэхэ мэтэнүүд болоно. Ужам салуу клуб-ресторантай, аятай зохид түхеэрэлгээрээ айлшадые баясуулдаг «Баргажан» гостиница городой энэ хубиин эгээл эрхим барилга мүн.

Улаан-Үдэдэмнай шэнэ гэрнүүдые барилгада гол түлэб хирпиисэ, түмэр-бетон хэрэглэгдэнэ. Шэмэглэлэй материалнууд соогһоо заншалта болоһон модо, шулуунһаа гадна, шэл, алюмини гэхэ мэтэ шэнэ материалнуудые хэрэглэдэг болонхой. Газаа досоогуурхи түхэлыень гоёохын тула һиилэгдэһэн зүйлнүүд, үндэһэн буряад угалзанууд, үнгэтэ витражууд, мозаична панно, монументальна графика гэхэшэлэн үргэнөөр хэрэглэгдэнэ.

Мүнөө үедэ городые түсэблэхэдөө гэр байрын районуудые архитектурын талаар бүри үзэмжэтэй һайхан болгохын хойноһоо ехэ анхарал оролдолго табигдана. Городой гол магистральнуудай нэгэн — Борсоевой гудамжые зубшаһан микрорайониие илангаяа эндэ тэмдэглэмээр. Ута лоджонуудаар үргэлжэдөө шэмэглэгдэһэн худалдаа наймаанай, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын залгалаа байшантай байрын гэрнүүдһээ бүридэһэн һонирхолтой архитектурна комплекс эндэ байгуулагданхай. Микрорайоной оршодог зайда олон дабхар гэрнүүдэй хабтаһан ханануудые янза бүриин шэнжэтэй болгожо шэмэглэһэн «Океан» магазин ба кафегэй, аптекын өөрсэ хэлбэритэй набтаршаг шэл-бетон байшангууд зохидоор тааралдажа баригданхай.

Үдын эрьеһээ хойшоо оперно театр хүрэтэр ошоһон доболиг үндэр табсан городоймнай үзэсхэлэн гоё газар болонхой. 60-аад онуудай тэндэ урдань үйлсын байһан газарта Илалтын шэнэ проспект мүндэлөө бэлэй. Нэгэ талатай энэ проспектын сайбар үнгэтэй байшангууд сонхоороо хадын доро оршодог городой хуби тээшэ харанхай. Проспектһээ эгсэ доошоо ороһон нюруугаар үргэлжэдөө ногоорон нэмжыһэн набшаһата модод һуулгагданхай. Табсангай эрмэгтэ шахуу үндэр постамент дээрэ табигдаһан танк-хүшөөгэй доорохи жэгдэ талмай сэсэгэй олон клумбануудаар гоёогдонхой. Хүшөөгэй хоёр хажуугаар дээшээ гараһан һүр жабхаланта гэшхүүр табсантуулан табигдаатай.

Тиигэжэ ерэхэлээрээ Илалтын проспект городой хэлбэри түхэлые угаа һайханаар шэмэглэһэн, дууһан бүридэнги ансамбль мүн лэ болохой гээшэ. Бүри үзэмжэтэй болгохын тула проспектһээ доошоо ороһон газарта байһан жэжэ божо барилганууд зайлуулагданхай. Коммунистическэ гудамжадахи трамвайн замые сэхэдхэлгэ болоод бодхоогдожэ байгаа олон дабхар шэнэ гостиницын хажуугаар өперно театр тээшэ проспектые үргэлжэлүүлхын тула баригдажа байһан хүүргэ-путепровод городой энэ хубиин һэльбэн шэнэдхэлгые түгэсхэхэ зэргэтэй юм.

Железнодорожно район соогһоо Илалтын 25 жэлэй ойдо табигдаһан һүр жабхаланта олон фигурна монумент «Октябрь» кинотеатрай хажуудахи талмайе шэнэ һайхан түхэлтэй болгобо. Талмайн нэгэ талаһаань городоймнай эгээл гоё проспектнүүдэй нэгэн — Октябриин 50 жэлэй нэрэмжэтэ проспект урдажа ороно. Харин нүгөө талаһаань—20 мянган хүниие багтаадаг болонхой Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дүтэшэг харагдадаг.

300 мянган хүн зонтой мүнөөдэрэймнай Улаан-Үдэ Зүүн Сибириин промышленна, эрдэм ухаанай ба соёлой томо түб болонхой. Тэрэнэй хүгжэлтэ совет город барилгын ниитэ шэглэлээр дабшана. Тэрэнэй онсо илгаа гэхэдэ. городнай гэр байрын бүхэли районуудаар түсэблэн баригдажа захалаа. Энээнэй үндэһөөр барилгын, болбосон түхэлтэй болголгын, ногооруулгын, хүн зоной соёлой-ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын асуудалнуудые комплексноор шиидхэхэ арга олгогдонхой бшуу.

Б. ЗОРИКТУЕВ,
СССР-эй Наукануудай академиин Буряадай филиалай ниитын эрдэмэй институдай хүдэлмэрилэгшэ.

ЧЕХОСЛОВАКИ. Суута Карлова Вара гэжэ курорт-хотодо 18 бальнеологическа санатори бии юм. Байгша онто тэдэ санаторинуудта ЧССР-эй ба хилын саанахи оронуудай 90 мянган хүн эмнэрхэ байна. 600 жэлэй саана байгуулагдаһан энэ элүүржүүлгын газарнуудта хойто жэл үшөө нэгэн — залуушуулда зорюулагдаһан санатори нээгдэхэ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эмтэ үһэн имнэл «булагуудһаа» харьялан гаража байна.

ЧТК—ТАСС-ай фото.

МОНГОЛ ҺАЙХАН ОРОНДО

ГУБИТАЙ УУЛЗАЛГА

Буряад ороноһоо Монгол һайхан орон ошоһон аяншалагшадта аргагүй урагшатай, аза талаантай юумэн боложо, бидэ элһэн Губи гээшые хараха аргатай байбабди. Хэдэн заяанай түүхэ, домог соо дурдуулһан гайхамшагта сүл губиие үрөөһэншье нюдөөрөө хараха, агаараарнь амилжа үзэхэ гэжэ хэн аяншалагша эрмэлзээгүйб даа! Губи гэжэ ганса үгэ дуулахадаа, хүнэй сэдьхэлэй хүбшэргэй шэмшэржэ, ухаан бодолойнь зурагалан бии болгоһон гоё һайхан зурагууд нюдэнэйнь урдуур харагдахал гэхэ. Аян замдаа эсэжэ, ангажа, үхэхэ түйлдаа хүрөөд ябаһан хүнүүдые наадалһан мэтээр, ульгэрэй орон гү гэхээр гоё һайхан хотонууд, уһа голнууд, сэнхир нуурнууд, жэмэстэ саад болон уһа сасаһан фонтанууд хэды дахин даллааб даа.

Теэд тэрэ даллааша ульгэрэймнай орон — ордоһотой шангаар шатаан байһан наранһаа «улаан» болотороо халаһан элһэн, тэрээнһээ мушхаран хөөрэһэн зэрэлгээн ха юм.

Самолёднай агаарта дэгдэбэ. Туула голой ногоон тотото нугада һолонгын долоон үнгые холин тараһан Улаан-Баатар хото хүнгэхэн манан хүшэгөөр хушагдажа эхилнэ. Дээрэһээнь харахада, Туула гол манай Эрхүү голдо адлирхуугаар годирно. Үндэр хаданууд хайшаашьеб тамарһандал, доро хойномнай үлэнэ. Хожомдоһон хабарай абар-табар ургамалнуудаар хушагдажа эхилһэн газар, ниидэһээр ябатарнай, боробтор, удаань улаабтар үнгэтэй боло болоһоор, удахагүй элһэн губиин бодото, байгаа бүхы шарайнь харагдашана. Зөөжэ ябадаг элһэн губээнүүд, эндэ-тэндэ бутаран тараһан томо, жэжэ шулуунууд — эдэл даа, Губиин үзэгдэл. Хужартай нуурнууд хаа-яахан наранда ялас гэлдэнэ. Үни хада шэргэшэһэн голнуудай һабанууд хатаһан модоной мүшэр шэнги гү, али гайхамшаг ехэ хүсэтэй залин буудалай буужа. энэ газарай нюур шарайе шатааһан шэнгеэр үзэгдэнэ. Сүл губиие бүхыдэнь дээрэһээнь харахада, абарга томо мэлхэйн хуягта адли. Шара улаан дэгэл нэмэриһэн энэ ехэ дайдын эндэ тэндэхэнэ саб сагаахан һээы гэрнүүд харагдажа, шаргал үнгэтэй хубсаһанай шагтанууд мэтээр һанагдана.

Бидэ Урда-Губиин аймаг зорихоор шиидэнхэйбди. «АН-24 Б» түхэлэй самолёт уудам агаарта тогтошоһон мэтэ. Улаан-Баатарай аэропортһоо час хахад тухай ниидээд, бидэ хүрэхэ газартаа хүрэхэбди.

Самолёт соо ябаха үедөө би сонхоһоо һалаагүй һэм. Монгол һайхан оронние дээрэһээнь хаража үзөөгүй ябаа бшууб. Үргэн Монголой захагүй тала дайдые нюдэнэй хүрэхысэ хаймадан, доогуурни үнгэржэ байһан аймаг бүхэнэй харьяата газар дээрэ Зүүн Европын ямаршье томо гүрэн багтажа ядахагүй һэн ха даа гэжэ эрхэбэшэ шэбшэнэб.

Гайхалтай! Энэ газар байһан бүхы наһан соогоо нимэл — хайра гамтүй наранда дууһан шатаһан, шанга һалхинда үлеэлгэһэн, амигүй, үгэ дуугүй, заха хизааргүй хооһон дайда гү? Уһан голой хүхюугээр урдахые, алим жэмэсэй эшэһээ таһаран, тос гээд унахые энэ газар хэзээдэшье дуулаагүй гээшэ гү?

Монголой поэт Б. Явуухуланай энэ дайдаяа магтан дуулаһан нэгэ шүлэг ойндом ороно:

Говь үнэндээ
Гол мөрөн үгүй билээ,
Говь өөрөө
Гол мөрнөө орлодог билээ.
Гэлээ ч гэсэн манай говь
Гэрэлт наран дор шуурайлж
Хүрэнтэн найгах тарианы
Хүй их талбар билээ.
Хүрэнтэх тарианы түрүүнь
Хүрэн улаан тэмээд билээ.
Говь гэмээ нь
Говь билээ.

Бидэ аяншалагшадай баазада —һээы гэрнүүдһээ бүридэһэн багахан городокто тогтобобди. Бидэнэй нилээд оломнай һээы гэр гээшые тон түрүүшынхиеэ хараба. Һээы гэр соо байжа, унтажа, хоол барижа хэмнайшье үзөөгүй байгаа. Һээы гэр соохи байдал мүнөөнэй ёһо гуримда тааруулаатай. Тахта, трельяж, электрын гэрэл, радио, шала дээрэнь һайхан угалзатай хибэс дэбдеэтэй. Һээы гэрэй тэгэн дунда түмэр пеэшэн бии. Утаанайнь хоолой тооноороо гарана. Иимэ гэр соохи агаар газаахитай тон адли юм. Тиимэһээ зосоонь ажаһуухада ехэл таатай.

Сагай уларил ехэ таарамжатай байжа, бидэндэ ехэ талаан болобо. Нэгэшье үүлэгүй гоё үдэрнүүд байгаа. Баруун тээһээ һулаханаар һалхилжа, Губиин бодото халуун ехэ мэдэрэгдээгүй һэн. Хайшаашье хара — тон жэгдэ дайда нюдэ алдуулан, саашаа ошожо, агаартай ниилэнэ. Гансал урда тээмнай Гурбан-Һайхан гэжэ үндэр хадануудай орой харагдана. Энэ ехэ дайдын зүг бүхэндэ, агаарта сэнхир нуурнууд харагдаха юм. Тэдэ нуурнууд тээшэ ошоо һаа, хүниие дүтэлүүлхэгүй. Харин улам саашаал-саашаал боложо байха. Хүл дороһоо багахан гүрбэлнүүд һүрэлдэн гүйлдэнэ, ута далинуудаараа эсэнгеэр залан, элеэ шубууд огторгойдо элинэ. Харгана болон сахилза ногоонлэ нэгэ жэгдэ нюруе халта-мүлтэ хубилгана. Энэмнай май һарын һүүлэй үдэрнүүд һэн. Гэбэшье хуяг шэнги хатуу газарай хүрьһые арай ёохон гэжэ нарай ногоон дабажа, наран өөдэ үлыжэ байгаа һэн. Тэрэ хатуу газарые дэбтээхэ бороо орохогүй бшуу.

Тээ саахануур нэгэ хэдэн һээы гэрнүүд харагдана. Бэлшэжэ ябаһан мал ута хара үргэлжэ зурлаа болоно. Губида табан хушуун мал — хонин, ямаан, үхэр, адуун, тэмээн бии юм. Тэдэ гэрнүүдһээ үшөө саана нэгэ машина тэнгэри тулама тооһо бурьюулна. Тэрэ машина харгыгаар ябана. Гэбэшье эндэ харгы дахангүй, дуратай тээшээ гараад ябахаар юм. Манай ниидэжэ ерэһэн самолёдшье талын дунда буушоо һэн. Бүхы тала дайда аргагүй ехэ аэродром шэнгеэр харагдана. Тиимэһээ самолёт хаанашье бууха ха гэжэ һанахаар.

Бидэ Губида оройдоол хоёр хонобобди. Баян-Гол гэжэ газарта тэмээ үсхэбэрилдэг ажахы бии. Бидэ тиишээ ошоһон байнабди. Һээы гэрэй эзэнэй шэнэхэн сэгээгээр хүндэлһэн хүндэмүүшэ хүнэй нэрэ Улзий байгаа. Хүрин-хара нюур шарайтай, дэлгэр сэдьхэлһээ миһэлзэн хүхидэг энэ хүн өөрынгөө ажал, гэр бүлэ, өөр тухайгаа хөөрэнэ. Юу хэлэхэб, Губиин малшадай ажал хэрэгүүд бага бэшэ даа. Улзий 260 толгой тэмээ харууһална. Энэ хүн хамта 21 жэлэй туршада тэмээшэнээр хүдэлнэ. Тиимэһээ өөрынгөө хэһэн хэрэгтэ бэрхэ, дүй дүршэл ехэтэй хүн болонхой юм.

Улзий хоёр үхибүүдтэй. Тэдэнь интернат һургуулида һурадаг. Иигэһээр зунайнгаа амаралтада гаража, гэртээ ерэхэ ёһотой. «Тэдэмнай,— миһэд гэн Улзий хөөрэжэ, тэрэнэй нүхэр Хүүхэн дэмжэнэ, —бидэндээ аргагүй туһатай юм». Губида иимэ оньһон үгэ бии: «Һайн малшан байгаа һаа, һайн хүн болохонь юуншье бэшэ».

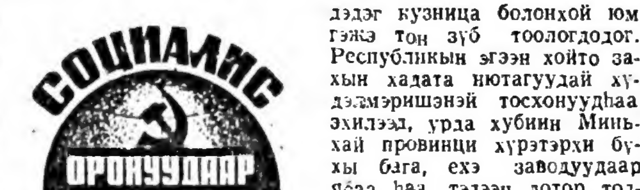
Мүнөө үедэ Губиин малшадай үри һадаһадай зам харгы институт, консерватори, заводой цех, эрдэмэй лаборатори, барилгын талмай болон замбуулинай онгосодо хүрэтэр һунана. Губиин малша угай үринэрые шэнэ Монголой мүнөөнэй байдалай ямаршье мэргэжэлтэдэй дунда хаража болоно. Мүн манай танил Улзийншье үхибүүд хүл дээрээ гараха. Магад, тэдэнэр эрдэм шудалхаяа Улаан-Баатар гү, али Москва хото зорихо аалам? Гэбэшье тэдэнэр хаанашье һургуули хээ һаа, заатагүй түрэл Губидаа татуулха, түрэл Губияа бусаха. Губида эрдэм ехэтэй, дүрбэн тэгшэ хүнүүд хэрэгтэй бшуу.

Губи өөрынгөө ерээдүйгөөр сээжэ дүүрэн амилна. Шэнэ бодолнууд, зорилгонууд ба үйлэ хэрэгүүд тээшэ шэнэ байдал уряална. Энээн тухайл поэт бодомжолно, үнэншэмэ шүлэгөө бэшэнэ:

Говь чухамдаа
Газар дэлхийн толин
цэнхэр дэлгэц билээ.
Говийн зэрэглээ
Галбын уран
дархан билээ.
Тийм ч учраас манай
говь
Тив дэлхийн дуулиантай
Гандирсын хотын зургийг
Ганган зэрэглээндээ
гаргадаг билээ.
Тэр зургийг зид хот
болгож
Тэнүүн говьдоо барих
билээ.
Говь гэмээ нь
Говь билээ.

Б. ДУГАРОВ.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

СОВЕТ МЭРГЭЖЭЛТЭДЭЙ ЗОХЕОҺОН ОНОЛ АРГААР

БУДАПЕШТ. Байгша ондо Венгридэ 500 гаран гектар талмай дээрэ совет мэргэжэлтэдэй зохёоһон онол аргаар барайгар ургуулагдаха юм. Шэнэ онол арга нэбтэрүүлһэнэй ашаар барайгарай ургаса гурба дахинаар дээшэлхэ байна. Венгриин ба Советскэ Союзай мэргэжэлтэдэй зохёон гаргаһан наран жэмэс—виноградай шэнэ сорт нилээд ехэ талмай дээрэ хоёр орондо мүнөө жэл түрүүшынхеэ таригданхай.

Хүдөө ажахые хурдан түргөөр хүгжөөхэ зорилготой венгр-совет харилсаа холбоон гушаад жэлэй саана эхилһэн намтартай. Венгриин Арадай Республикада үндэр ургасатай совет шэнэ соритын шэниисэнүүд үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэнхэй. Совет мэргэжэлтэдэй гаргаһан мяхалиг үүлтэрэй гахаинууд Венгриин мал ажахыда горитой һуури эзэлдэг. Жэшээлхэдэ, «Эстонская беконная» гэжэ үүлтэрэй гахаинууд республикын ажахынуудай һүрэгүүдэй диилэнхи хубинь мүнөө болонхой. Эрхим үүлтэрэй хонидые СССР-һээ худалдажа абаһанһаань уламжалан, орон дотор хайшалагдадаг ноосоной хэмжээн эрид дээшэлээ. Советскэ Союзһаа абаашагдаһан ногоогоор хооллодог загаһануудые үсхэбэрилһэнэйнь ашаар Венгриин загаһанай ажахыда горитой хубилалтанууд боложо байнхай.

Экономическа ба научно-техническэ харилсаа-холбооной талаар совет-венгриин правительствонууд хоорондын саг үргэлжын комиссиин бүридэлдэ ородог тусхай бүлэг мэргэжэлтэд Венгриин ба Советскэ Союзай хүдөө ажахын һалбаринуудай хоорондохи харилсаае хүтэлбэрилжэ байдаг юм.

МЭРГЭЖЭЛТЭДЫЕ БЭЛДЭДЭГ ГАЗАР

ХАНОЙ. Советскэ Союзай туһаламжаар баригдаһан Ханойн нэгэдэхи станкоинструментальна завод оронойнгоо машина бүтээлгын һалбариин эгээн томо, жэшээтэ предприяти байхаһаа гадна, бүхы орон доторoo шухала хэрэгтэй мэргэжэлтэдые бэлдэдэг кузница болонхой юм гэжэ тон зүб тоологдодог. Республикын эгээн хойто захын хадата нютагуудай хүдэлмэришэнэй тосхонуудһаа эхилээд, урда хубиин Миньхай провинци хүрэтэрхи бүхы бага, ехэ заводуудаар ябаа һаа, тэдээн дотор тохёогдоһон манай предприятида бүтээһэн станок, инструментнүүдые харахат, манай заводто мэргэжэлдэ һураһан, ажалайнгаа намтар эндэ эхилһэн хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэдтэй уулзахат гэжэ предприятиин директорэй орлогшо Нгуен Куанг Тхиеп хөөрэнэ.

Зуу шахуу жэлдэ оронние эзэмдэжэ байһан француз колонизаторнуудай тогтооһон засаг түрын үедэ Вьетнамда килограммшье булад хайлуулагдаагүй, нэгэшье станок бүтээгдээгүй юм. Тиихэдэ энэ ороной хүн зон гол түлэб хара ажал хэжэ хоолойгоо тэжээхэ баатай болодог һэн. Тиимэһээл эгэ 23 жэлэй саана совет мэргэжэлтэдэй сэхэ хабаадалгатайгаар эндэ үйлэдбэрилэгдэн гараһан түрүүшын токарна станогһоо Вьетнамай машина бүтээлгын промышленность эхиеэ абаһан намтартай юм.

ҺАЛБАРАН ХҮГЖЭҺЭН ХОТО

БУХАРЕСТ. Брашовһоо холо бэшэхэнэ оршодог Кодля хото шадарай хадануудай майлаар орон доторoo сэсэг ургуулдаг эгээн томо ажахы түбхинэнхэй. Жэл бүри эндэ 30 миллионһоо үлүү хэһэг розо, гвоздика, хризантемэ, бусад сэсэгүүд һалбардаг гээшэ. Комбинадай продукци республикын фирменнэ 60 магазинда, Европын 16 орондо саг үргэлжэ эльгээгдэжэ байдаг юм.

Кодля имагтал үзэсхэлэн гоё сэсэгүүдээрээ холо, ойгуур суурхадаг бэшэ, эндэ һүүлэй жэлнүүдтэ промышленна үйлэдбэри эршэмтэй түргэн хүгжөө. Эрхим шанартай мебель бүтээн гаргагдадаг болонхой. Эндэхи модо болбосоруулдаг комбинадай продукциин дүрбэнэй нэгэ хуби харин гүрэнүүдэй захилшадта эльгээгдэнэ. СССР-тэшье Кодля хотодо бүтээгдэһэн мебель мэдээжэ юм.

Машина бүтээлгын һалбариин залуу предприятиин коллективэй үйлэдбэрилэн гаргадаг тракторнууд бүхы орон доторнай һайн сэгнэлтэ абанхай. Виноградниигай плантацинууд дээрэ хүдэлхэ шэнэ түхэлэй универсальна трактор эндэ һаяхана ашаглагдаба.

(ТАСС)

ТАСС АПН ХИЛЫН СААНАҺАА

АГУУЕХЭ БААТАРШАЛГА ТУХАЙ ДУРАСХААЛ

Гитлеровскэ Германиин Советскэ Союзда харата муухайгаар гэнтэ добтолһонһоо хойшо 40 жэл июниин 22-то гүйсэбэ. Эзэрхэг түрнихэйшүүлые һамна бута сохижо, фашис дарлалта мүлжэлгэһөө хүн түрэлтэниие аршалан абараад, мүнөө буу зэбсэг бүтээн гаргалгые болюулхын түлөө, дэлхэй дээрэ амгалан байдал хангахын түлөө тэмсэлэй манлайда дабшажа ябаһан совет арадай агуу ехэ баатаршалгада баяр баясхалан хүргэһэн халуун дулаан үгэнүүд энэ үдэр бүхы дэлхэй дээрэ соностоһон байна.

СОФИ. Дайнай жэлнүүдтэ совет хүнүүд социалис туйлалтануудые хамгаалхаһаа гадна, фашис зэрлиг дошхон ааша ябуулгануудһаа дэлхэйн хүгжэлтэ дэбжэлтые аршалан хамгаалаа. Эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даажа һан байдалай, бүхы дэлхэйн дээрэ демократи хангахын түлөө тэмсэлдэ эдэнэр хүсэтэ дэмжэлгэ үзүүлээ гэжэ БКП-гэй ЦК-гай орган — «Работническо дело» газетэ бэшэнэ.

Улаан Арми гитлеровецүүдэй хуяг дуулгые бута дэлдэ сохёод, дайнай бусад талмайнууд дээрэ гитлеровскэ сэрэгшэдтэ эсэргүү нэгэдэлдэ ороһон союзнигуудайнгаа тэмсэлые нилээд хүнгэдхэһэн байна. Дэлхэйн хоёрдохи дайнда Советскэ Союзай дүүргэһэн үүргые империализмын номнолшод доошонь дарахые оролдодог. Гэбэшье бодото баримтанууд тад ондоо юумэн тухай гэршэлнэ. Фашизмые һамна бута сохилгодо имагтал СССР шиидхэхы үүргэ дүүргээ гэжэ газетэ тэмдэглэнэ.

ПРАГА. Дэлхэйн олон оронуудые, тэрэ тоодо Чехословакиие фашис дарлалта мүлжэлгэһөө сүлөөлхын түлөө ами наһаяа үгэһэн хэдэн миллион совет сэрэгшэдэй дурасхаалые ЧССР-тэ нангинаар сахижа байдаг юм гэжэ ЧССР-эй Профсоюзуудай Центральна Соведэй, гитлеровскэ Германиин Советскэ Союзда харата муухайгаар добтолһонһоо хойшо 40 жэлэй ойтой дашарамдуулан, эндэ тараагдаһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

КПСС-эй XXVI съезд дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй найруулһан СССР-эй эб найрамдалта үүсхэлнүүд мүнөө үеын гол шухала асуудалнуудые яажа шиидхэхэ ёһотойб гэһэн асуудалда тодорхой харюу болоно. Чехословакиин ажалшад эдэ дурадхалнуудые бүримүһэн дэмжэнэ, эдэниие бэелүүлхын тула бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ байна гээд мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

БУДАПЕШТ. Дайнай бүхы бэрхэшээл түбэгүүдые Советскэ Союз бэе дээрээ даажа гараа гэжэ Венгриин Социалис хүдэлмэришэнэй партиин түбэй орган — «Непсабадшаг» газетэ бэшэнэ. Фашис дивизинүүдэй дүрбэнэй гурбан хубинь шуһа алдаралгата зүүн фронт дээрэ үгы хэгдэһэн байгаа. Үнгэрһэн дайнай һургаалнуудые мүнөөшье үе сагта мартажа болохогүй. Далаад онуудта шахардуу байдалые һулаpуулха талаар ехэ юумэнэй хэгдээшье һаань, һүүлэй үедэ үһөө хяһаа нэхэгшэдэй толгойгоо үргэжэ байһыень мартаха ёһогүйбди. Буу зэбсэгүүдые ехээр бүтээн гаргалга, дундуур зайда хэрэглэгдэхэ ракетэнүүдые Европын газар дайда дээрэ тодхон табиха гэһэн түсэб манай түби дээрэ, бүхы дэлхэй дээрэ амгалан байдалда аюул тохёолдуулна.

КАБУЛ. Советскэ Союзда эсэргүү дай гитлеровскэ Германиин эхилһэнһээ хойшо 40 жэл үнгэрбэ. Энэ дайнда Соведүүдэй орон олон миллион эрхим хүбүүдээ алдаа. Совет хүнүүдэй эрэлхэг зориг харуулһанай, баатаршалга гаргаһанай ашаар хүн түрэлтэн фашизмһаа аршалан абарагдаһан байна гэжэ НДПА-гай ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ДРА-гай Эб найрамдалай, һаналаа нэгэдэлгын ба хани барисаанай комитедэй түрүүлэгшэ Анахита Ратебзад мэдүүлбэ. Газар дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын түлөө Советскэ Союзай ябуулдаг тэмсэлдэ тэрэ үндэр сэгнэлтэ үгэһэн байна.

ПАРИЖ. Дэлхэйн хоёрдохи дайнда Советскэ Союз бүхы бэрхэшээл түбэгүүдые бэе дээрээ даажа абаад, фашис Германиие һамна бута сохилгодо шиидхэхы хубитаяа оруулһан байна гэжэ «Юманите» газетэ бэшэнэ. Эгээл иимэһээ «хүрин тахалһаа» сүлөөрһэнэйнгөө түлөө Европын арадууд Советскэ Союзда ехэ уялгатай.

ВЕНЭ. Фашис хархис нохосуудые бута сохижо, шэн зоригто Совет Арми гитлеровскэ дарлалта мүлжэлгэһөө Европын арадуудые, тэрэ тоодо Австриин арадые сүлөөлөө гэжэ КПА-гай ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ЦК-гай секретарь Э. Шарфын «Фольксштимме» газетэдэ толилуулһан статья соо хэлэгдэнэ.

Мүнөө Советскэ Союз эб найрамдал сахин хамгаалжа байһан хүсэн түгэс орон болоно.

НЬЮ-ЙОРК. Мүнөө, Советскэ Союзда гитлеровскэ Германиин зэрлиг муухайгаар добтолһоор 40 жэлэй үнгэрһэн хойно, эб найрамдал сахин хангахын түлөө тэмсэл гэһэн гол шухала асуудал зүблэхэ зүйлдэ дахинаа табигдажа байна гээд американ ажалшадай газетэ — «Дейли уорлд»—тэмдэглэнэ. Советскэ Союзай ашаар лэ фашизм бута сохигдожо, Европын арадуудта амгалан байдал олгогдоо.

Гэбэшье мүнөө бүхы дэлхэй ехэ аюул түбэгтэ орожо байнхай. Энэнь юунһээ үндэһэтэйб гэхэдэ, империалис хүсэнүүд улам эдэбхижэжэ, буу зэбсэг бүтээн гаргалгаяа үргэдхэжэ, шахардуу байдалые улам түгшүүрилтэй болгожо байна.

БАМАКО. Дэлхэйн хоёрдохи дайнда Советскэ Союзай түйлаһан илалта дэлхэй дээрэ болоһон демократическа хубилалтануудые улам хүгжөөлгэдэ, нэн түрүүн Африка түбидэ колонинуудые усадхалгада ехэ хубитаяа оруулаа гэжэ Малиин Эб найрамдалай түлөө хүдэлөөнэй генеральна секретарь А. Тьерно Диалло хэлэбэ.

БЕРЛИН. Советскэ Союзай, аха дүү бусад оронуудай эсэшэ сусашагүй хүсэлэл оролдолгонуудаар тогтоогдоһон амгалан байдалые бэхижүүлхэ шухала гэжэ «Нойес Дойчланд» газетэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай 40 жэлэй ойдо зорюулһан түрүү бэшэг соогоо тэмдэглэнэ.

Гитлеровскэ сэрэгүүдтэ эсэргүү нэгэдэлэй гол хүсэнэй— Советскэ Союзай түүхэтэ илалта манай зуун жэлэй асари ехэ үйлэ хэрэг болоһон байна. Тэрэ фашис дарлалта мүлжэлгэһөө Европын арадуудые сүлөөлөө, дэлхэйн социалис системые байгуулаа. Европын түүхэдэ эгээл удаан саг соо амгалан байдалай эхи табяа.

СССР-тэй аха дүү ёһоной нэгэдэлтэй, марксистско-ленинскэ партинуудай —КПСС болон СЕПГ-гэй — дайшалхы харилсаа холбоон хадаа ГДР-тэ социалис байгуулалтын амжалтануудай, республикын саашанхи коммунис байгуулалтын эшэ үндэһэн болоно.

Фашизмые һамна бута сохихын тула, хүн түрэлтэниие дарлалта мүлжэлгэһөө сүлөөлхын тула совет хүнүүдэй гаргаһан баатаршалга арад түмэнэй дурасхаалда хэтэдээ үлэхэ юм.

ХЭНШЬЕ, ЮУНШЬЕ МАРТАГДААГҮЙ

АЛДАР СОЛЫН ГҮБЭЭ

Львов хото хүрэжэ хоно-һонойнгоо үглөөдэр май 25-най үдэр Алдар Солын Гүбээ ошогдобо.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай эхилһээр 40 жэлэй гүйсэхэ саг болотор 29 үдэр үлөөд байгаа. Тиимэһээ үнгэрэгшэ дайн тухай, 40 жэлэй урда тээхи Львов хотын үйлсэнүүдээр гэшхэлжэ ябаһан хүнүүд тухай бодомжолһоор, Алдар Солын Гүбээ дээрэ бодоһон мемориал хүрэбэб.

Нэн түрүүн «Алдар Солын Гүбээ» гэжэ дурасхаалта музейдэ орохо гэһэмни, гарагай хоёрто амардаг байшоо. Музейн гэшхүүрээр буужа ябатарни, азиат шэгтэй, наһажаалшаг нэгэ хүн урдаһаамни өөдөө гаража ябаба. Хараһан шэнги хүн бэ гэжэ һанахадал гээд, тэрэнние мэндэшэлбэб.

— Музей хүдэлнэ гү?—гэжэ тэрэ хүн ородоор асууба.

— Үгы. Амаралтын үдэр ха,—гэжэ бинь ородоор харюусабаб.—Хулисэгты, Та хаанахибта?

— Буряадһааб.

— Буряадһаа?! Буряадай хаагуурхибта? — гэжэ буряадаар дуугарба аабзаб даа.

— Бишни Буряадһаа үнинэй гараһан хүм,—гээд, тэрэм ойро зуура аниргүй зогсожо: — Борсоев гээшэлби даа,—гэжэрхибэ.

— Үү, Илья Бузинаевич гээшэ гүт?! — гэжэ би ухаа алдаад, хоюулан халуунаар гар гараа барисалдан танилсабабди. Тиигээд минии Яруунын байһые мэдэхэлээрээ, Яруунада партиин райкомой секретаряар хүдэлһэн тухайдаа хөөрэбэ, танихa хүнүүдээ асууба. Хөөрөөнь шагнан зогсожо байхадаа, энэ хүнэй шарайн юундэ танил шэнгеэр намда харагдаһые ойлгожорхибоб: «Гвардиин полковник Борсоев» гэжэ ном соо дүрэ зурагыень хараһан байгаа бшууб.

— Та мүнөө хайшаахаа ябаа һэмт»—гэжэ Илья Бузинаевич һонирхобо.

— Мемориалда зорижо ерээ хүм,—гэбэб.

— Тиигэбэл тиншэдэ ошоё,—гээд, Илья Бузинаевич намайе дахуулан, хүнгэхэнөөр гэшхэлшэбэ.

И. Б. Борсоев Львов хотодо олон жэлдэ хүдэлһэн, ажаһууһан хүн хадаа ямаршье экскурсоводһоо үлүүгээр хөөрэнэ, ойлгуулна.

Львов хадаа долоон гүбээ дээрэ тогтон бодоһон хото. Долоодохинь — Алдар Солын Гүбээ.

Мемориал руу орохо үүдэн урaн гоё архитектурна бүтээл байна. «Манай Эхэ оронои нэрэ хүндын ба илалтын түлөө болоһон байлдаануудта унаһан геройнуудта хэтэ мүнхын алдар солол» гэһэн үгэнүүд шулуун үүдэнэй нюур талада ород болон украин хэлэнүүд дээрэ һиилээтэй.

Үүдэндэ дүтэлжэ ябахада, дүрбэн табсантай дүлжаанай урдахана Мүнхэ Зула дүлэтэнэ. Эндэ шууяан огто үгы. Алдар Солын Гүбээ дээрэ таригдаһан туя болон бусад модонуудай набшаһануудайшье һэбшээндэ һаршаганалдан шааяхань аалин.

Мемориалай үүдээр орожо, баруун гар тээшээ хадуураад, домог суута совет тагнуулшан Николай Кузнецовой хүүрэй ойро зогсобобди. Баатарай нюурые хажуу тээһээнь харгдаһаар зураглаһан барельефтэй шулуун плита дээрэ «Советскэ Союзай Герой Кузнецов Николай Иванович. 27.VII.1911—9.III.1944» гэһэн үгэнүүд уншагдаба. Суута тагнуулшанай дурасхаалые хүндэлэн, баглаа сэсэг табяа һэм.

Н. И. Кузнецов Львовой областиин Бродовскэ районой Боратин гэжэ һууринда алуулһан, тэндээ хүдөөлүүлэгдэһэн байгаа. Харин 1960 оной июлиин 27-до баатар тагнуулшанай шарил Алдар Солын Гүбээ дээрэ асарагдаһан байна.

Удаань Советскэ Союзай Герои Владимир Бузинаевич Борсоевой хүүртэ хүрэжэ, баглаа сэсэг табяад, буряад баатарайнгаа гэрэлтэ һайхан дурасхаалые хүндэлэн, дүү хүбүүнтэйнь дуугай зогсобобди.

Совет баатар хүбүүдэй дурасхаалые юундэ энэ гүбээ дээрэ мүнхэлхэ гэжэ Львовой партиина организаци, олониитэ шиидхэбэри гаргаһан юм гэхэдэ, дэлхэйн нэгэдэхи дайнай үедэ Львовой газар дээрэ ами наһаяа үгэһэн хоёр мянган «бага зиндаата» сэрэгшэд эндэ хүдөөлүүлэгдэһэн байгаа. Тиигээд дүрбэн метр үндэр сагаан шулуун хэрээһэн ород сэрэгшэдэй дурасхаалые тэмдэглэн бодхоогдоһон гэхэ. Тэрэ хүшөө хэрээһэн нютагай зоной һайн дураараа суглуулһан мүнгэн зөөреэр бүтээгдэһэн юм. Һүүлдэнь фашистнуудай булимтаран байха үе соо ород сэрэгшэдэй хүүрнүүд үнөөхи хэрээһэнтээ хамта газартай адли болгогдон жэгдэлэгдэшэһэн байгаа.

1945 ондо Алдар Солын Гүбээгэй мемориалай барилга эхилһэн юм. Украинын Коммунис партиин Львовой городской комитедэй, ажалшадай депутадуудай горсоведэй гүйсэдкомой 1945 оной мартын 12-то болоһон хамтын зүблөөн дээрэ мемориалай проект баталагдаа. Проектын авторнууд-архитекторнууд А. В. Натальченко, Г. А. Швецко-Вицкий, И. О. Персиков гэгшэд скульптор М. Г. Лысенко, В. Ф. Форостецкий гэгшэдтэй хамта хүдэлһэн байна. Мемориал бодхоохо хүдэлмэридэ Львовой хэдэн мянган хүн зон хабаадалсаа юм aаб даа. Һурагшад, студентнэр, залуу хүдэлмэришэд хэды дахин субботник, воскресникүүдые үнгэргэһэн, һайндээшье үедэ хүдэлһэн байна.

Алдар Солын Гүбээ дүрбэлжэн түхэлтэй ехэ талмай ээлдэг. Тэг дундань—Геройнуудай аллей. Дундань 26 баатар хүбүүдэй хүүр дүхэригтүүлэгдэн табяатай.

Дүрбэн булангдань нэгэ-нэгэ скульптурна хүшөө оршоно. СССР-эй арадай уран зурааша, скульптор М. Г. Лысенкын бүтээһэн «Эхэ орон» гэһэн скульптура ехэ һонин. Эхэ орон — Түрэһэн эжынь сомсоин һуугаад, дайсанай һомондо тудагдан алдалшаһан хүбүүгээ зүүн үбдэг дээрээ хэбтүүлэнхэй. Хүбүүнэйнь зүүн гар Эхын зүүн гар дээгүүр һанжана. Харин Эхэ баруун гараараа хүбүүнэйнгээ баруун гарые дүнгэн баринхай. Эхынгээ үбдэг дээрэ хэбтэһэн хүбүүн баруун хүлөө бохид гүүлэн татажа, зүүн хүлөө жиинхэй. Энэ скульптурые харахада, шэрэмээр бүтээгдэһэн гэжэ һанахаар бэшэ, энэ Эхэ хүбүүгээ даажа ядан үргэһөө, хэдыдээ бодошохонь aаб гэжэ һанахаар. Сэрэгшын сабхи мэнэ һая ялайшатар аршажархиһаншуу.

Мүн лэ М. Г. Лысенкын бүтээһэн «Тангариг» гэһэн скульптура баһал һайхан байна. Үбдэглэн һууһан сэрэгшэ баруун үбдэг дээрээ автомадаа табяад, алуулһан нүхэдэйнгөө түлөө фашистнарые үй бута сохихоор тангаригаа үгэнэ гэжэ ойлгохоор.

«Туг бариһан сэрэгшэ»—гурбадахи хүшөө-скульптура. Өөрөө хүндөөр шархатаһан сэрэгшэ баруун гараа даран унабашье, зүүн гартаа шангаар адхаһан тугаа алдаагүй, алдахашьегүй. Энэ скульптурын автор — В. Ф. Форостецкий.

Эдэ гурбан скульптура-хүшөө хадаа олон сэрэгшэдэй хүүрнүүд дээрэ бодхоогдонхой. Жэшээнь, Суворовой болон Кутузовай орденуудаар шагнагдаһан Уральско-Львовско һайн дуранай танкова 10-дахи корпусой 18 хүбүүд «Туг бариһан сэрэгшэ» гэһэн скульптура доро хүдөөлүүлэгдэһэн байна. Гвардиин старшина, радист А. П. Марченкын — гал шанга буудалдаанай боложо байтар, «Гвардия» гэжэ танкын экипажтай хамта хэнһээшье түрүүн город худар гүйлгэжэ ороод, горсоведэй байшангай манлай дээрэ улаан туг хиисхүүлһэн баатар хүбүүнэй бэе тэдэнэй дунда бии...

Дүрбэдэхинь — боро үнгэтэй гранит шулуугаар бодхооһон хүшөө Дэлхэйн нэгэдэхи дайнай үедэ алуулһан ород сэрэгшэдэй дурасхаалые хүндэлэн, энэ хүшөө бодхоогдонхой.

Алдар Солын Гүбээ дээрэ манай Эхэ оронoй нютаг бүхэнэй, элдэб яһанай хүбүүд мүнхэ нойроор нойрсоно. Тэдэ барандаа Львовой газар дээрэ алуулһан бэшэ. Заримаанинь Польшын, Чехословакиин газар дээрэ. Берлин хүрэжэ ябахадаа, ами наһаа үгэһэн юм. Тиигээд бэенүүдынь Советскэ Союздаа асарагдажа, эндэ хүдөөлэгдөө бшуу.

1944 оной июлиин 27-до Эхэ оронoймнай ниислэл Москва Украинскэ 1-дэхи фронтын сэрэгшэдтэ зориулан, салют үргэжэ, харатан дайсанай һабарһаа Львов хотын сүлөөлэгдэһые тэмдэглэһэн түүхэтэй. Украинскэ 1-дэхи фронтын 79 нэгэдэл болон частьнууд Львовые сүлөөлэлсэһэнэйнгээ түлөө «Львовско» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэтэй болоо, 116 нэгэдэл, частьнууд дайшалхы орденуудаар шагнагдаһан байгаа. Тэрэ тоодо полковник В. Б. Борсоевой командалжа ябаһан бригада — танкнуудые эсэргүүсэн үгы хэдэг Проскуровска Ленинэй орденто артиллерийскэ 11-дэхи гвардейскэ бригада Богдан Хмельницкын, хоёр полкнь Улаан Тугай орденоор шагнагдаад, 248-дахи полкнь «Львовско» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэтэй болоһон байна бшуу.

— Буряадай уран зохёолшод Борсоев тухай зохёол юундэ бэшэнэгүй гээшэб даа,— гэжэ Илья Бузинаевич мемориалһаа гараад, трамвай хүлеэжэ һуутараа, бодолгото болон, асууһаншье бэшээр дуугараа һэн. Буряад баатарай дүүгэй хэлэһэн эдэ үгэнүүдые би бэе дээрээ сэхэ даажа абан, өөрыгөө зэмэтэй дээрэ тооложо һуугаа һэм. Минии орондо буряад бусад зохёолшодшье һуугаа һаа, тон лэ тиимээр эдэ үгэнүүдые хадууржа абаха байгаа ёһотой.

Аха дүү украин арад Советскэ Союзай Герой В. Б. Борсоевой дурасхаалые нангинаар сахилсан байдаг гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Геройн хүүр дээрэ таримал сэсэгүүд ходо табяатай байна. В. Б. Борсоевой нэрэмжэтэ үйлсэ Львовто бии. Львовой һургуулиин пионернүүдэй эрхим дружинануудта, отрядуудта баатарай нэрэ олгогдодог гэжэ мэдэхэдээ, би ехэ омогорхоо һэм.

«Алдар Солын Гүбээ» гэжэ музей соо геройн намтарта хабаатай баян материал суглараһан байна. Тиихэдэ В. Б. Борсоевой дүрсые сээжээрнь харуулһан РСФСР-эй арадай уран зурааша А. И. Тиминэй урлаһан скульптура тэдээн соохоо эзэл томонь болоно.

Би Львов хотодо хэды хоното зуураа хоёо дахин ошожо, баатар хүбүүдэй, В. Б. Борсоевой дурасхаалые ёһолооб.

Саг ошохо,
Сахилза хагдарха —
Таанарай дурасхаал
Тахигдан байха
зүрхэндэмнай! —

гэһэн үгэнүүд толгой соомни бурилдөө һэн.

Ц. ДОНДОГОЙ.

ХҮН ба байгаали

ОЙ МОДОЁО АРШАЛАН ХАМГААЛАЯ

Зунай һайхан хаһын оршон ерэн сасуу, бидэ хээрэ гаража, байгаалиин гүн соо сүлөө сагаа үнгэргэдэг болонхойбди. Энээнтэй хамта ой модоной түймэрэй гараха аюул улам ехэ болоно бшуу.

Илангаяа Сибириин болон Алас-Дурнын ой тайгада түймэрэй гараха ушар олон үзэгдэнэ, гээд СССР-эй гүрэнэй ой модоной ажахын модо хамгаалха управлениин начальник Н. Храмцов мэдээсээ. БАМ-ай болон Байгалай оршондо эртын түймэр урда урдынхида ороходоо илангаяа олон байба. Зарим үдэрнүүдтэ түймэрэй гараһан тухай сошордомо дохёонууд 40—50 газарһаа ородог һэн.

Тиимэһээл һэримжэтэй байха, ой модоной харуулые шангадхалгада бүри ехэ анхарал хандуулха эрилтэ бүхы албануудай урда табигдана гэшэ. Ушарынь гэбэл, аагма халуун үдэрнүүд үшөөл урдамнай бшуу. Харин хайша хэрэгээр, һанаа амараар галда хандаха ябадал үшөөл ушарһаар. Жэшээнь, Красноярска хизаарта 300 дахин түймэрэй гараһые ондоогоор яажа тайлбарилалтайб.

Советскэ Союз хадаа ой модоор баян орон мүн. Дэлхэй дээрэхи ой модоной нөөсын, багсаамжалхада, дүрбэнэй нэгэ хубинь Советскэ Союзда хүртэдэг. Энэ баялигые аршалан хамгаалгада ба арьбадхан нэмээлгэдэ гүрэн айхабтар ехэ мүнгэ зөөри зориулдаг. Хэдэн зуугаад самолёт болон вертолёт ой модые алаглан хаража байдаг. Харин винт далитай машинын нэгэ час соо ниидэхэдэ 300—600 түхэриг боложо үгэдэг.

Манай орондо ой модоной харуул жэлһээ жэлдэ бэхижэнэ. Түймэрэй гараһые тэрэ дарыдань элирүүлхын тула ажаглан хаpалгын хэдэн мянгаад пункт байгуулагдаанхай. Түймэр сараха химическэ станцинуудай хэдэн зуугаад филиал «ногоон ханинараа» хамгаалхаар хэзээдэшье бэлэн байдаг. Энэ сезондо галай аюулые сараха талаар хэдэн зуугаад ябуулга шадамараар хэгдэһэн байна.

Газарые тойрон дабшадаг хэмэл одонууд ой модые хинан хараха хэрэгтэ хабаадуулагдадаг болоо. Замбуулинай скоростьтойгоор ниидэжэ ябаһан аппаратурын хэлхеэ холбооной хэрэгсэлнүүд хадаа нэлэнхы ехэ ой тайгын хаана нэгэ тээ утаанай гү, али дүлэнэй бии болоһон тухай дохёо тэрэ дарыдань дамжуулха аргатай.

Харуулай албанууд авиадетекторнуудаар зэбсэгжүүлэгдэнэ. Торфтой газарта гол түлэб бии болодог гал түймэрэй нюдэндэ далда гуламтануудые тэрэнь элирүүлдэг юм. Гэбэшье техническэ хэрэгсэлнүүдэй арга боломжонууд болон тэрээндэ зориулагдадаг гаргаша мүн лэ хизаартай байдаг шуу.

Ой соо гал түймэрэй аюулгүй байлгын дүримүүдые сахиха, галтай һэримжэтэй байха гээшэ эгээл найдамтай ба ашаг үрэтэй арга мүн. Муугаар унтараагдаһан түүдэг, хүсэд унтараангүй хаягдаһан папиросой үлөөдэһэн, автомобилиин двигательһээ тушаан боложо гараһан ошон — эдэ бүгэдэһөөл эхилжэ дошхон хэрзэгы гал дүлэн ганиржа эхилдэг шуу.

Ой модон манай хани мүн. Модоор бүтээгдэһэн 20 мянган зүйл, ангай арһа, һамар, мөөгэ, үрэ жэмэс — эдэ бүгэдэ барандаа ой тайгын хэшэг болоно. Тэрэнэй баян дэлгэр хайрые хэмжэхэ хэмжүүр байха юм аал?

Зориг бадаруулма тэрэнэй хүсые, хүнүүдтэ бэлэглэдэг элүүр энхые ба баярые ямаршье экономикоор хэмжэхэгүйлши! Тэдышье ой модоной байгаалида үзүүлдэг нүлөөн ба хүнэй досоохи хоёрой хоорондохи ямараб лаа, ойлгоглохоор бэшэ холбоон мүнөө болотор эсэслэн таагдаагүй байһаар. М. Горькиин хэлэһэн иимэ үгэнүүд эндээн тухайл байгаа бэшэ аал? «Ой соогуур ябахадаа һанаандамни тэниглэн, зохид болодог һэн. Урмаа хухарһан, голхорһон ябаа һаа, тэрээн тухайгаа огто мартагша һэм». Уран зохёолшын энэ бодолыень зүб байгаа гэжэ һанагдана

Тэгэд юундэ 100-һаа 80—90 ушартань хүнэй гэмээр манай «ногоон хани» галай аюулда ороно гээшэб? Юундэ ой модоёо гамнанагүй гээшэбибди гэһэн асуудал табигдана.

Зэбүүрхэлээ хүрэһөөр, сэдьхэлээ үбдэхөөр байна. Галай дүлэндэ үрэбхигдэн хосоржо байһан ойе хүн нэгэшье удаа хараһан байгаа һаа, юундэ иимэ шангаар энэ асуудал табигданаб гэжэ зүрхөөрөө мэдэрхэ даа. Ондоогоор хайшан гэхэ юм. Ой модоёо галай аюулһаа хайшан гэжэ найдамтайгаар хамгаалхаб? Минии хэлсээд лэ дүүрэнгүй, харин «ногоон ханинартаа» үнэн сэхэ, һайнаар хандадаг байһанаа бодото хэрэгээрээ батадхаял.

Д. СМИРНОВ,
ТАСС-ай шэнжэлэгшэ.

АМАР МЭНДЭ, ПИОНЕР ЛАГЕРЬ!

РЕПОРТАЖ

Ой модон соо элдэб гоё үнгэтэй гэрнүүд урдамнай харагдаба. Саагуурнь наадана элдэб хэрэгсэлнүүдтэй талмай, томо сагаанууд хоёр дабхар байшангууд байна. Энэ хадаа Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай «Челночок» гэжэ нэрлэгдэһэн үбэлэй сагта — ехэшүүлэй амаралтын гэр, харин мүнөө үедэ пионернүүдэй болон үхибүүдэй лагерь гээшэ. Һайндэрэйхеэр хубсалһан, улаан галстугтай хүбүүд, басагад байшангуудайнгаа газаа тээ һүүлшын бэлэдхэл хэжэ байна. Мүн эндэхи лагериин хүтэлбэрилэгшэд, нарин сэмбын комбинадай түлөөлэгшэд, айлшад гол талмай дээрэ сугларанхай.

Удангүй горнын абяан уряалан ханхинаба... Барабанууд тэрэнииень мүн лэ дууряаба. Нэгэ жэгдээр алхалалдаһан пионернүүдэй отрядууд талмай дээрэ ерэжэ, энэ лагериин нээгдэһэн үдэртэ зориулагдаһан баяр ёһолол эхилбэ бшуу. «Эб найрамдал», «Улыбка», «Эспада», «Чебурашка» гэжэ нэрлэгдэһэн отрядуудай командирнууд пионернүүдэй жагсаһан тухай ахалагша пионервожата Л. Лещенкэдэ элидхэбэ. Харин пионернүүдэй дружинын баяр ёһололой жагсаалда хабаадахаар бэлэн болоһон тухай лагериин начальник Н. В. Кирилловада ахалагша вожата элидхэбэ.

— Улаан туг доро сэхэ зогсоё!—гэһэн захиралта дууладаба. Тэрэнэй удаа дүрбэн пионер, нарин сэмбын комбинадай комсомолой эмхиин түлөөлэгшэд пионернүүдэй, дружинын тугуудые талмай дээрэ гаргаба. Барабануудай дорьбоон доро энэ лагериин улаан туг үргэгдэнэ. Улаан туг тухай шүлэгүүд уншагдажа, энэ тугай хажууда пионернүүдэй ассистентнүүд тангариглаба.

Нарин сэмбын комбинадай профсоюзай завкомой түрүүлэгшын орлогшо С. А. Трофимова үхибүүдые амаршалаад, һайнаар, хүхюу зугаатайгаар амархыень хүсэбэ. Мүн барилгын талаар директорэй орлогшо К. С. Кочержинская энэ лагериин ахамад барилгашан гэжэ дэмы нэрлээгүй. Үнэхөөрөө лагериин һаруул хоёр дабхар байшангууд үхибүүдтэ ехэ тааранги, эсхид байна. Энэ лагериин барилгада К. С. Кочержинскаягай хэһэн хубита ехэ юм. Үхибүүдые амаршалха зуураа, хойто жэл лагерьтаа бассейн барихабди гэжэ тэрэ найдуулаа. ВЛКСМ-эй XVIII съездын делегат, комбинадай мэдээжэ хүдэлмэришэн, нооһые шанараарнь илгагшадай бригадир В. Аюшеева, лагериин начальник Н. В. Кириллова гэгшэд үхибүүдые халуунаар амаршална.

Удаань эдир пионернүүд Ленинэй зааһан замаар үнэн сэхэ ябахабди гэжэ тангаригаа үгэбэ. «Взвейтесь кострами...» гэһэн пионернүүдэй дуратай дуугаар энэ баяр ёһолол түгэсхэгдөө.

— Түрүүшын халаанда хоёр зуун дүшөөд үхибүүд амаржа байна, —гэжэ лагериин начальник Н. В. Кириллова хөөрөөгөө эхилнэ. —Үхибүүдэй һонирхолтойгоор лагерьта амархын тула элдэб олон кружогууд, секцинүүд хүдэлнэ. Жэшээлхэдэ, фото-зурагай, хатарай, футболой гэхэ мэтын. «Уран гарнууд» гэһэн фабрика үхибүүдэй дурые хододоо татадаг юм. Эндэ оёдолой, уран гоёор һиилэлгын, зөөлэн нааданхайнуудай цехүүд бии. Улаан-Үдын 35-дахи һургуулиин пионернүүдэй вожатанууд эндэ мүн лэ ехэ оролдолго гаргана. Жэлһээ жэлдэ һайн амжалтануудые тэдэ түйладаг юм. Мүнөө жэл 1-дэхи педучилищиин һурагшад мүн лэ вожатаар хүдэлнэ, — гэжэ Кириллова хөөрэнэ.

— Ехэ үхибүүдтэй хүдэлхэдэ, хэр бэ? —гэжэ тэдэ вожатануудһаа асуухада, 2-дохи отрядай вожата Клара Анбоева иигэжэ харюусаба:

— «Эб найрамдал» гэжэ нэрэтэй манай отрядта 11—12 наһатай 46 пионер сугларaа. Ехэ һонин үхибүүд, тиимэһээ һайнаар хүдэлхэ хүсэлэнтэйб.

— Түрүүн ехэшүүлтэй хүдэлхэ болоходоо, ехээр түбэгшөөһэн байгааб. Харин эдэмни уг зорилго ехэтэй, эдэбхитэй үхибүүд байна. Юлия Пак —пионерэй дружинын түрүүлэгшэ болонхой. Отрядайнгаа булангые өөһэдөө хэжэ эхилэнхэй, —гэжэ 1-дэхи отрядай вожата Е. Сарваева баяртайгаар мэдүүлбэ.

Үнэхөөрөөшье, энэ отрядай Лариса Болонева, Ира Беляева табадахяа, Галя Крылова гурбадахяа энэ лагерьта амарна. Жэл ерэхэ бүри лагерьтамнай һонирхолтой ажабайдал угтадаг гэжэ тэдэ хөөрэнэ.

Эндэ болоһон баяр ёһололой жагсаал дээрэ «Чебурашка» гэжэ нэрлэгдэһэн эгээл бишыхан үхибүүдэй отрядай тоб байса хэлэһэн уряа һанагдаба. Тиимэһээ тэрэ отрядай үхибүүдтэй хөөрэлдэбэбди.

—Би түрүүшынхиеэ энэ лагерьта ерээб, намда эндэ ехэ зохид. Би хойто жэл заабол ерэхэб, —гэжэ энэ отрядай гэшүүн — долоон наһатай Аня Власова хэлэбэ.

...Энэ үедэ нарин сэмбын комбинаай «Текстильщик» гэжэ соёлой байшангай дуушадай инструментальна ансамблиин хүгжэм эршэдэн, бүри шангаар дуулдана. Тэрэниие тойроһон үхибүүд соо наада эмхидхэгшэ бии боложо, элдэб һонирхолтой хатар, наадануудэхилнэ. Мүн байшангууд соошье үдэшэ үнгэргэгдэхэ уран һайханай харалгада бэлэдхэл хэгдэжэ, бэрхэ дуушад, хатаршадые элирүүлнэд. Иигэжэ пионернүүдэй лагериин түрүүшын үдэр эхилээ.

—«Амар сайн, манай дуратай лагерь! Зунай һайндэрые, наранай һайндэрые, гэрэлэй һайндэрые бидэ угтанабди» гэһэн баяр ёһололой үгэнүүд һанагдаба. Эдэ үгэнүүдэи удхые энэ лагериин түрүүшын үдэр элирүүлбэ бшуу.

Б. ДЫМБРЫЛОВА.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Нарин сэмбын комбинадай хүдэлмэрилэгшэдэй үхибүүдэй амардаг «Челночок» гэжэ лагерьта баяр ёһололой жагсаал боложо байна. 2. Комбинадай комсомолой комитедэй түлөөлэгшэ С. Г. Балданов пионернүүдтэ улаан тугыень барюулжа байна.

А. ЧЕРНЫШЕВОЙ фотонууд.

ГАИ-гай экран

Буряадай АССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын ГАИ-гай захиргаанай комисси һогтуу ябаһан 40 хүнэй машина жолоодохо эрхыень элдэб болзороор һаяхан хаһаба.

Үнгэрөөд байһан хоёр долоон хоногой туршада республикын харгы замууд дээрэ 25 усалта ушарал тохёолдоо. Тэдэнэй 12-ынь харгы хүндэлэн үнгэржэ ябагшадые дайраһан, нүгөөдэ заримашинь машинаа хүмэрюулһэн, хүнүүдые гэмтээһэн байна.

Июниин 12-ой үдэр «Электромашина» заводой хүдэлмэришэн Копылов гэгшэ транспорт жолоодохо эрхэгүйшье һаа, мотоциклда һуугаад ябатараа, харгын хажуу тээгүүр ябаһан хүниие дайруулжархибо. Июниин 18-най үдэр Эрхирэгэй совхозой жолоошон Ж. Бадмажапов һогтуугаар гүйлгэжэ ябаһаар, барюулаа алдаад, машинаа хүмэрюулһэн байна. Тиин машинань шатажа, өөрөө хүндөөр гэмэлтээд, больницада оруулагдаа. Ашаа шэрэдэг нэгэдэхи автотранспортна предприятиин уран зурааша Грудов шал һогтуугаар мотоциклаар гүйлгэжэ ябатараа урбалдажа, хүндөөр гэмэлтээ.

Хоёр долоон хоногой туршада һогтуугаар машина, техникэ жолоодожо ябаһан 114 хүн ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэд болон нинтын түлөөлэгшэдтэ баригдаба. Эдэнэр тушаа материалнууд ГАИ-гай захиргаанай комиссиин үзэмжэдэ үгтэнхэй.

Н. СЕМЕНОВ.
ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэ.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖ

СПОРТЛОТО

«Спортлотонуудай» июниин 20-до үнгэргэгдэһэн 25-дахи тираж.

«49-һөө 6-еһь тааха»: 6 — дзюдо барилдаан, 11 — волейбол, 20 — далбагата онгосо, 30 — хүндэ атлетикэ, 48 — шатар, 49 — даам.

«36-һаа 5-ень тааха»: 14—академическэ һэлюурдэлгэ, 24 — гарай бүмбэгэ, 28 — һомоор буудалга, 33 — футбол, 35 —шайбатай хоккей.

(ТАСС).

ФУТБОЛ — ҺОНИГҮЙ НААДАН

Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр Улаан-Үдын «Локомотив» командын футболистнууд ээлжээтэ уулзалгаяа Красноярскын командатай үнгэргэбэ.

Айлшаар ерэһэн футболистнууд байгша оной уулзалгануудайнгаа ехэнхи хубиие тэнсэлгээр дүүргэнэ. Эдэнэр манайда ерэхынгээ урда тээ Благовещенскын «Амурта» айлшалхалаа, мүн лэ 0:0 тоотойгоор тэнсэһэн юм. Энэшье удаа Улаан-Үдын футболистнуудтай наадахадаа, уулзалгаяа тэнсэлгээр дүүргэжэ шадаа. Энээниень амжалта гэжэ тоолоходо болохо. Өөһэдынгөө стадион дээрэ наадаһан манай «Локомотивай» футболистнууд илалта түйлахын хойноһоо оролдохо байһан аад, һанаһанда хүрөөгүй. Һонигүй наада харуулжа, сугларагшадай урмыень хухалба.

Футболистнууд Юрий Кокорин, Александр Кишиневский гэгшэд наадaнай түрүүшын хахадта бүмбэгэ гурба удаа айлшадай ворота руу сохибошье, тоо нээзолгүй байба. Илангаяа энд Кишиневский вратариин урдаһаа хоёр удаа гансаараа харайжа гараһан аад, абаһан бүмбэгээ тулюур түйганаад сохижо, вратарьта буляалгашоо. Иигэжэ һонигүй, нозоонобшоор эхилһэн наадан дүүрэжэ, хоёр командын футболистнууд нэжээд очко өөһэд өөһэдтөө бэшүүлхэ болобо. Ээлжээтэ наадан июлиин табанай үдэр үнгэргэгдэхэ. «Локомотивай» футболистнууд энэ үдэр Нижний Тагилай стадион дээрэ наадахаяа ошохонь.

Вл. ДМИТРИЕВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. Арбадахи зарлалай СССР-эй Верховно Совет табадахи сессиин материалнууд. «СССР-эй Верховно Советэй заседани», «СССР-эй Верховно Советэй Союзай Советэй ба Национальностьнуудай Советэй старейшинэнүүдэй Советэй заседани», «СССР-эй Верховно Советэй Союзай Советэй ба Национальностьнуудай Советэй мандатна комиссинуудай заседани» — ТАСС-ай материалнууд.

Хоёрдохи — тематическа хуудаһан, тэрэнэй материалнууд «Һооһо хайшалалгые 16 үдэр соо сүм түгэсхэхэ» гэһэн юрэнхы гаршаг доро үгтэнхэй.

Гурбадахи хуудаһанда. «Аха дүүгэй хани барисаанай гайхамшагта һайндэр» — В. Дерягинай фото-мэдээсэл. «Социалис оронуудта» — суглуулбари. «Бүмбэрсэг дэлхэйн һонин».

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Шэнэ һонин, үйлэ хэрэгүүд, тоо, баримта» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40 —Үглөөнэй гимнастика. 10.05—«Блокада»—уран һайханай фильм (1 хэһэг) 2-дохи фильм. «Пулковский меридиан». 11.20—«Киногоор аяншалагшадай клуб». 12.20 —«Волго дээрэ хүһэг хабсагай бии» РСФСР-эй арадай артист Л. Сметанниковай хабаадалгатай фильм-концерт. 12.50—Шэнэ һонин. 15.10—Дамжуулгын программа. 15.15—Шэнэ һонин. 15.35—СССР ба Афганистан хоёрой хоорондо харилсаа холбоо тогтоохо тухай договорто гар табилгада. Кинопрограмма. 16.00—«Ород хэлэн». 16.30 — «Харюусагты, горнистнар!» 17.00 — С. Франк. «Симфония Ре-минор». 17.40—«Ажалай Алдар Солын тугые дээрэ үргэн дабшагшад». Брянскын машина бүтээлгын завод гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй коллективэй ажал тухай.

Улаан-Үдэ. 17.55—«Байгал» — программа. 18.15—«Саян» — хүдөөгэй ажалшад тухай дамжуулга. 18.35 — «Бүгэдэ арадай хэрэг» — киноочерк.

Орбита-3. 18.45—«Ажабайдал — эрдэм наукада». 19.50 — Хүхюун нотохонууд». 19.45 —«Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 20.00—«Урма бадаруулха үндэһэн» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 20.20 — «Блокада» — уран һайханай фильм. (2 хэһэг). 1-дэхи фильм. «Ленинградский метроном». 22.00 — «Время». 22.35—«Автоградай хүдэлмэриин эршэ» —баримтата фильм. 22.45—«Юун? Хаана? Хэзээ?» — телевикторина. 23.45 —«Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 24.00—Футболоор СССР-эй чемпионат. «Спартак» — ЦСКА.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00—«Судьба барабанщика» (3 сери). 14.05 — «Саани» ансамблиин концерт. (Финлянди). 15.00 — «Сурхайн идхалгаар» —мультфильм. 15.30—Михаил Лукониной уран бэлиг. 16.05 — «Экран нүхэдөө урина».

Улаан-Үдэ. 16.55 — Соносхолнууд. 17.05—«Богоол Никита тухай домог»—фильм-балет.

Орбита-3. 17.55 — Марийска АССР-эй уран һайханай коллективүүдэй ба искусствын уран бэлигтэнэй концерт.

Улаан-Үдэ. 18.45—«Серенада» — уран һайханай фильм. 19.10 — Баримтата фильмүүд.

Орбита. 20.00—«Хүдөөгэй час». 21.00—«Амгалан нойрсогты, багашуул!». «Тётя Валя хөөрэнэ...». 21.15 — Мозамбигай Арадай Республикын дуу ба хатарай ансамблиин концерт. 22.00—«Время». 22.35—«Гранитные острова»—уран һайханай фильм. 24.00—Баледэй артистнуудай уласхоорондын IV конкурс. 3-дахи тур. Хоёрдохи үдэр. СССР-эй Гүрэнэй академическэ Ехэ театрһаа дамжуулга.

САГАН УЛАРИЛ

Мүнөөдэр республика доторнай сэлмэжэ, бүрхэжэ байха, зарим нютагуудта бороо орохо, аадарлахашье. Баруун-хойнсһоо секундын 7—12 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Үдэртөө 19—25, тиихэдэ хойто районуудта, Байгал шадарай нютагуудта 13—18 градус дулаан болохоор хүлеэгдэнэ.

Редактор Р. Б. ГАРМАЕВ

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76 отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро —2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-04562. Заказ № 145. Индекс 5901